

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

**K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin och
Almedahls Fabriks Försäljningsmagasin**

7 Storkyrkobrinken 7
STOCKHOLM.

Specialité: **Linne- och Sängutstyrslar.**

Största härvarande lager af **Linne- & Bomullsväfnader:**
Duktyger, Handdukar, Näsdular, Spetsar, Lakanslärfter, Broderier.
Färdigsydd Damutstyrslar, tillverkade å egen syateljier.

*Priskurant och provser sändas franko. Order å väfnader, uppgående till
minst 25 kronor, levereras fritt vid närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation.*

Doktor HEDDA ANDERSSON

38 Malmskilndsgatan 38.

Mottagningstid från och med den 1 Nov. hvardagar 12—2 e. m.
helgdagar 10—11 f. m. Allm. Tel. 82 99.

Gunilla Viléns Handarbets-Atelier,

6 Nybrogatan 6, n. b.

Grundlig och praktisk undervisning lämnas elever i alla slags handarbeten. Kurs,
omfattande 50 tim., **15 kr.**, en lektion, 2 tim., **75 öre.** Resande i Stockholm uppmärk-
sammas på min Handarbets-Atelier såsom särdeles lämplig därigenom, att eleven själf
får bestämma lektionstiden från 9 f. m. till 5 e. m.

OBS! Beställningar emottagas för uppritningar, monteringar samt förfärdigande
af linneutstyrslar.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

➡ **Allt arbete utföres noggrant och af bästa materiel.** ➡

Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. GUST. PETTERSSON,

52 Drottninggatan 52.

Nya Hushållsskolan

(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: **Fröken H. Cronius.**

Nya Hushållsskolans Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

OBS! Särskild matsal för fruntimmer.

Smedman den äldres

HANDELS-SKOLA

Stockholm, **Stortorget 16.** Allm. tel. 21 77.

Nya elever mottagas alla tider på året. — **Anmälningstid 9—1.**

Dugliga biträden erhållas från skolan.

Revisioner och bokföringar utföras till moderat pris.

OBS! A bref anhålles om fullständig adress.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

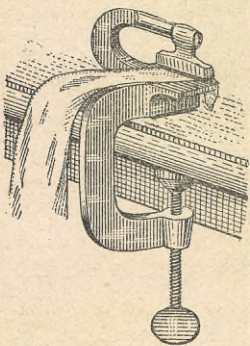
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4).

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkassarar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten infutna medel. Vidare efters Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Syhållare!

Särdeles praktisk apparat för fästande af tyg vid sömnad.

OBS.! Automatisk! Skadar icke tyget!

OBS.! Skadar icke bordet! Oumbärlig i hvarje hem!

Pris, inlagd i nätt kartong:

Elegant förnicklad kr. **2: 50.**

„ svartlackerad ... „ **1: 50.**

Ny, svensk uppfinning.

Aterförsäljare erhålla vid köp af minst ett dussin stor rabatt.

K. M. LUNDBERG

Bosättningsmagasin: **7 Storkyrkobrinken.**

Garnbod: **2 Stora Nygatan.**

Filialer: **66 Drottningg. och 4 Stureplan.**

Aug. Magnusson

(etablerad 1860)

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48

Försäljningslokaler: *nedra botten, en, två* och *tre* tr. upp

STOCKHOLM.

Största lager i Norden

af

Kulörta o. Svarta Ylleklädningstyger

Kulörta och Svarta Sidentyger

Bomulls-Tvättklädningstyger

Schalar och Kapptyger m. m.

Observera! Genom direkta förbindelser med in- och utlandets förnämsta fabrikanter kan jag erbjuda ofvannämnda artiklar **bättre** och **billigare** än någon annan och torde en hvar genom besök i mina lokaler eller genom requisition af profver och varor lätt blifva öfvertygad om fördelen att hos mig fylla sina behof af dessa artiklar.

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 28 67.

Profver på begäran
kostnadsfritt.

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 28 67.

stureplan

Huslig ekonomi såsom skolämne.

Non scholæ, sed vitæ, vi lära för lifvet, ej för skolan. Det är visserligen sant, att skolans undervisning, som skall vara i allmänhet uppfostrande, icke omedelbart afser utbildning för ett visst fack eller yrke, men å andra sidan är det ock en sanning, att dess undervisningsämnen måste i någon mån väljas med hänsyn till de olika kraf, som komma att ställas på eleven efter hans eller hennes utträde i lifvet. Undervisningens innehåll och form måste till en viss grad rätta sig efter barnets blifvande verksamhetsfer. Det nationella draget i skolundervisningen hämtar bland annat däraf sitt berättigande, liksom undervisningen i kvinlig slöjd näppeligen skulle hafva fått plats på flickskolans läroplan, om icke hänsyn tagits till en för kvinnor vanlig art af verksamhet.

Då det är fråga om ordnandet af den kvinliga ungdomens undervisning föras vi därför helt naturligt till tanken på kvinnans andel i samhällsarbetet, och tanken härpå leder oss åter in på ett viktigt socialt spörsmål, kvinnofrågan. Lyckligtvis behöfva vi dock icke taga position i förhållande till de stridiga meningarna om den s. k. kvinnoemancipationens större eller mindre berättigande. Af läraren i hans egenskap af lärare kräfves ej någon särskild kvalifikation för lösningen af sociala problem. Han kan i detta som i andra fall inskränka sig till att konstatera fakta.

Kvinnan har i vårt land — och öfverhufvud i de nordiska landen — fått sig anvisad två väsentligt skilda slag af verksamhet, dels en som till sin art mer eller mindre sammanfaller med mannens — läkarens, lärarens, köpmannens, fabriksarbetarens o. s. v. —, dels en för henne mera egendomlig, makans och moderns, husförestånderskans och tjänsteflickans. Detta är ett faktum, som vi måste beakta, vi må nu se det med mer eller mindre blida ögon: två skilda banor stå för närvarande öppna för kvinnan.

Helt olika äro de kraf, som ställas på henne, när hon väljer den ena eller den andra af dessa banor, men för båda erbjuder hennes natur möjlighet till utbildning. Lättare vore uppfostrarens arbete,

om han kunde från barnets tidigare år uppfostra det för blott en af dessa skilda banor. Detta låter sig emellertid icke göra. Den unga flickan måste, såvidt hennes individuella begåfning det medgifver, erhålla en sådan undervisning att hon en gång kan slå in på såväl den ena som den andra vägen, på den ena först, på den andra senare, på blott den ena eller möjligen på båda. Den elementära undervisningen i skolan skall således lägga grund icke blott för en utbildning åt ena hållet.

Är undervisningen i våra flickskolor af en sådan beskaffenhet? Åtminstone om vårt lands flickskolor måste man säga, att de till allra största delen högst ofullständigt fylla sin uppgift i nämnda hänseende. En för den mera fackmässiga utbildningen grundläggande allmänbildning erhåller flickan likaväl som gossen, under det att den undervisning af annan art, som meddelas eleverna vid flertalet flickskolor, genom kvinliga handarbeten, är så ringa och står så enstaka gent emot det myckna, som göres för hennes mera s. k. intellektuella — eller rättare teoretiska — utbildning, att dess verkan icke kan på utvecklingen af praktiska anlag skattas särdeles högt.

I såväl folk- som elementarskola äger undervisningen ännu en ensidigt — icke intellektuell, utan — teoretisk karaktär, ty jag vill icke erkänna, att dessa s. k. läseämnen, som till allra största delen sysselsätta barnen under skoltiden, mera än s. k. praktisk verksamhet eller på sådan syftande undervisning uppöfvar intelligensen. Tvärtom. Hög teoretisk bildning, till och med lärdom, och praktiskt oförstånd kunna väl samsas i samma hjärna. Och för öfrigt afser uppfostran äfven annat än intellektuell utveckling. Den allmänbildning, som den unga kvinnan erhåller i våra skolor, kan väl tjäna som underlag för yrkets mera speciella utbildning i flera fall, särskild i fråga om de s. k. högre ståndens yrken eller sådana, som kräfva ett intellektuellt arbete af mera teoretisk art, men denna skolbildning torde föga bidra — det kan ju icke nekas — till flickans utbildning för det husmoderliga kallet. Och dock borde väl förhållandet vara det motsatta, ty knappast om någon flicka kan med någon grad af sannolikhet påstås, att hon *icke* en gång blir *maka och moder*, ja, att detta att vara *maka och moder* icke blir snart sagt hennes uppgift i lifvet.

Om det icke kan nekas, att flickskolan, hvilka bildningskraft hon än i öfrigt har att tillgodose, i första rummet bör tillse att den allmänbildning, hon meddelar, kan främja äfven en uppfostran till huslighet, så måste den nordiska flickskolan öfverhufvud väsentligt ändra sitt

program. Hon måste hafva två mål i sikte, men måhända det mindre, för hvilket hon hittills verkat mest, och det mest, för hvilket hon verkat minst.

Det är en reform i antydd riktning, som de läroverk för kvinnlig ungdom sökt åstadkomma, hvilka på sin arbetsordning upptagit huslig ekonomi, omfattande dels praktisk öfning i matlagning och därmed likartade öfningar, dels en sådan utvidgning af undervisningen i vissa läseämnen, exempelvis naturkunnighet och matematik, som kan vara af betydelse för det praktiska lifvet och en eventuell utbildning för huslig verksamhet.

Man skall kanske invända, att den husliga ekonomien afser en mera fackmässig utbildning och därför icke väl försvarar sin plats bland skolans öfriga ämnen, som hafva till uppgift att vara mera allmänt uppfostrande. Så är emellertid icke förhållandet. Det är icke minst från den *uppfostrande* undervisningens synpunkt, som ämnet erhåller en berättigad plats på flickskolans läroplan.

För att ådagalägga detta, vill jag erinra om en grundsats ur ett modernt pedagogiskt system, som icke gärna kan misstänkas för utilitariska tendenser. Enligt den herbertska pedagogiken är den uppfostrande undervisningens hufvuduppgift att lägga grund för ett sedligt lif genom att väcka ett *mångsidigt intresse*. Den uppfostrande undervisningen skall således vara intresseväckande i den mening, att intresse skall vara den meddelade kunskapens eller färdighetens resultat. Det är ju ock en obestridlig sanning att insikt är intressets nödvändiga förutsättning. »Jag kan icke *älska* den, jag icke *känner*», säger vår store tänkare Geijer.

Geijers ord innebära endast en tillämpning på det personligas område af den allmänna satsen: allt intresse förutsätter insikt. Nåväl! Våra flickors undervisning bibringar dem utan tvifvel mångfaldiga intressen: för naturen, för fosterlandet och för det religiösa lifvet, för vetande och konst, men för hemmets lif och den specielt kvinnliga verksamheten inom dess krets torde deras intressen näppeligen väckas genom den undervisning de allra flesta skolor meddela. Ett ämne på skolans läroplan, de kvinnliga handarbetena, hafva väl en dylik uppgift, men, såsom förut påpekats, det kan icke i nämnda hänseende vara tillfyllestgörande. Det kan således icke förnekas att i den unga flickans undervisning förefinnes en lucka, som icke blir mindre betänklig om undervisningen i öfriga ämnen bedrifvas med framgång. Det är icke nog därmed, att anlag och intressen för en viktig form af mänsklig verksamhet sakna näring; de måste i samma mån röna ett

hämmande inflytande, som undervisningen i skolan med framgång meddelas. Detta bekräftas ock af erfarenheten. Männe icke de flickor, som lämna våra högre flickskolor, med alla sina kunskaper visa sig till allt för stort antal i praktiska bestyr bortkomna och — ännu märkbarare — för husliga bestyr ohågade? Hos dem har sålunda väckts endast *ensidiga* intressen.

Man må icke invända att undervisning i huslig ekonomi är hemmets och mödrarnas sak. Det förutsätter, att hemmet kunde förfoga öfver flickans tid under skolåren i den utsträckning, som en dylik undervisning kräfvär, hvilket alldeles icke är förhållandet. Det förutsätter äfven, att mödrarnas egen uppfostran i allmänhet varit sådan, att de med framgång kunde bedrifva en dylik undervisning, hvilket icke heller alltid är förhållandet, då just deras egen uppfostran ofta lider af samma brist som de nu uppväxande flickornas. Men om ock skolflickan disponerade öfver tid och hemmet öfver lärarekrafter, så torde den undervisning som hemmet meddelar, väl knappast kunna mäta sig i metodiskt hänseende och i eggande förmåga med den för en sådan undervisning särskildt i metodiskt hänseende utbildade lärarinnans. I bästa fall komme sålunda denna hemmets undervisning i en ojämn täflan med skolans, hvilket måste för den unga flickans utveckling medföra faror af just samma art som de nyss antydda. Det högsta man af hemmen kan vänta är ett kraftigt stöd, som de i nämnda hänseende *kunna* gifva genom tillfällen till öfning och därmed genom intressets stärkande.

Våra flickskolor måste taga ämnet om hand, och de skola ock — därom är jag öfvertygad — förr eller senare göra det. För något mer än ett tiotal af år tillbaka intogo de kvinliga handarbetena en synnerligen undanskjuten ställning vid våra flickskolor. Det hette då, att undervisning i dessa ämnen under skolåldern var öfverflödig eller, så vidt den ansågs behöflig, tillhörde uppfostran i hemmet. Under upprepad opposition från en del hem var den ett obligatoriskt ämne i den skola jag förestår. Samma ämne intager nu en obestridd plats å de flesta flickskolors läroplan. Mätte det icke dröja länge, innan den husliga ekonomien fått en sådan ställning vid våra flickskolor, som detta ämnes pedagogiska och sociala betydelse kräfvär!

Eugène Schwartz.

Svenska kvinnan inom de bildande konsterna.

I.

Ser man tillbaka på konsten och dess utveckling under gängna tider är det sällan man bland alla dem, som inom detta område gjort sig kända, påträffar ett kvinnonamn. Det är först under senare tid, som kvinnan lyckats genombryta den kinesiska mur, som fördomar och beroende upprest, den mur, som dittills förhindrat henne att äfven inom konsten låta den begåfning, som naturen hos henne nedlagt, komma till sin rätta utveckling. Väl talar redan Plinius om en konstnärinna vid namn »Lala från Cyzicus», hvars arbeten han sätter i jämnhöjd med verk af Apelles och Sopolis, medan medeltidens konsthistoria har att omförmåla, hurusom abedissan »Herrod von Landsberg» på ett öfverlägset sätt illustrerade en af henne på latin författad bok och nämner en »Sabina von Steinback» som skaparinna af åtskilliga förtjänstfulla skulpturarbeten. Äfven under renässansens dagar uti Italien hör man omnämnas konstnärinnor sådana som: »Properzia de Rossi», »Lucrezia Quistelli» och »Sofonisba de Cremona» — men hvad äro väl dessa enstaka, nu nästan glömda konstnärinnor mot den lysande rad af manliga konstutöfvare, som under samma tidpunkt fört konsten fram till en höjd, som af ingen senare tid blifvit uppnådd? Äfven under de närmast efter renässancen följande århundradena var det icke bättre beställt med kvinnans deltagande i arbete för konsten, ja, huru ovanligt och osannolikt det i dessa tider ansågst vara, att en kvinna frambragt något konstverk, framgår däraf, att åtskilliga arbeten, som i verklighet^{en}, efter hvad numera utredts, blifvit utförda af »Judith Leister», däribland »Flöjtblåsaren» på vårt Nationalmuseum, länge tillskrefvos »Frans Hals», under det Judith Leisters namn alldeles ignorerades.

Så kom dock slutligen den s. k. upplysningsperioden och med denna åsikten, att en kvinna, som hade anlag för skön konst, jämväl borde få utveckla desamma. Det dröjer därför icke länge innan konsthistorien har att uppvisa det ena berömda kvinliga konstnärnamnet efter det andra. Så framträder »Angelica Kauffmann» med sina allmänt beundrade, poetiska kompositioner och »Louise Vigée Le Brun» blir världsbekant som porträttmålarinna. Från denna tid

har kvinnans plats såsom konstnär vid sidan af mannen icke blifvit bestridd, och nästan hvarje år framträder en ny kvinlig artist i ett af de främsta leden bland konstens utöfvare.

* * *

I vårt land förde som bekant konsten i äldre tider ett jämförelsevis tynande lif. Få voro de manliga konstnärerna och naturligen ännu färre antalet af de kvinliga. Den första utöfvande konstnärinnan i Sverige torde vara den i slutet af 1600-talet lefvande *Anna Maria Ehrenstrahl*, dotter af den ryktbare målaren David von Ehrenstrahl. Hennes arbeten, utgörande dels allegoriska tafloer dels porträtt, äro utförda i samma manér som fadrens, efter hvilkens död hon erhöi uppdrag att fullborda de verk, som af honom icke hunnit afslutas. Om Anna Maria Ehrenstrahl är en fullödig representant för barockens breda och stoltserande konst, så är *Ulrika Pasch* det för rococons oreflekterade charme. Hennes porträtt påminna om broderns, Lorenz Pasch' d. y., men hafva mera mjukhet i färgen, äfven om de ej uppnå hans briljanta teknik.

I början och medlet af detta århundrade är det hos oss tämligen tunn sådt med kvinliga artister. *Maria Röhl* vinner visserligen på 1830-talet stor popularitet genom sina porträtt i svartkrita, som utmärka sig för smak och träffsäkerhet, och *Sophie Adlersparre* röner samtidigt erkännande för sina, af sann religiös känsla, inspirerade altartafloer.

Det är dock egentligen de sista decennierna, som i vårt land hafva att visa ett verkligt uppsving inom den af kvinliga artister utöfvade målnings- och bildhuggarkonsten. Den svenska kvinnan, som förut, därest hon ägnat sig åt konsten, valt de belletristiska och sceniska områdena d. v. s. de yttringar af sjäslifvet, hvilka torde vara de mest direkta och omedelbara och där de jämförelsevis minsta tekniska svårigheterna förefinnas, har under de sista årtiondena oförskräckt jämväl kastat sig in på de fria konsternas område och där vunnit framgångar, som förr icke ansetts möjliga. Hvilka äro orsakerna till denna nya riktning i den svenska kvinnans verksamhet? Den djupast liggande torde vara den allt mera sig framarbetande åsikten, att det är kvinnans både rätt och plikt, att i likhet med mannen verka för kulturens framåtskridande och att därför, därest hon eger begåfning för någon viss art af konst, äfven göra densamma fruktbringande. Att kvinnan ägde några anlag för utöfvande af den konstart, hvarom nu är fråga, betvivlades dock länge, och till detta tvifvel sällade sig

såsom ett ytterligare hinder obenägenheten hos föräldrar och målsmän att kosta på en flicka en så pass dyrbar uppfostran, som den, hvilken kräfvdes för utbildning till artist. Detta sista hinder undanröjdes dock då Fria konsternas akademi, som redan år 1735 stiftats för uppammandet af manliga konstnärer, 1864 öppnade sina portar jämväl för kvinliga elever. Staten har härigenom beredt kvinnan samma tillfälle som mannen att erhålla kostnadsfri utbildning, och det har därefter endast berott på henne själf att begagna sig häraf. Detta har hon icke heller försummat, och våra nuvarande konstnärinnor hafva nästan samtliga akademien att tacka för den första grundläggande utbildningen.

* * *

Amalia Lindegren, som började sin konstnärsbana på 1840-talet, är kanske den första svenska konstnärinna, hvilkens rykte sträckt sig till utlandet. Det torde icke vara orätt att räkna äfven henne till vår samtids målarinnor, då nya arbeten från hennes pänssel frambragtes ännu på 1870- och 1880-talen. Få arbeten torde hos oss hafva vunnit en sådan popularitet, som hennes bilder från barnavärlden. Hvem minnes icke de små trinda, leende barnansiktena, målade med den friska och omedelbara uppfattning, som blott återfinnes hos den verkliga konstnären? Just genom denna sin förmåga att uppfatta enkelt och naturligt stod *Amalia Lindegren* långt före flertalet af med henne jämnåriga artister, och det torde säkerligen dröja länge, innan de många reproduktionerna af hennes taflor, som vi så ofta påträffa å väggarne i de svenska hemmen, komma att därifrån försvinna. Som porträttmålarinna står hon ej så högt som inom genremåleriet, men äfven såsom sådan har hon vunnit stor popularitet.

Närmast denna artist torde böra nämnas tvenne andra konstnärinnor, som likasom hon numera skattat åt förgängelsen, nämligen *Mimmi Zetterström* och *Amanda Sidvall*. Båda hade erhållit sin egentliga utbildning i Paris, ehuru åtskilliga år senare än *Amalia Lindegren*. Vid *Mimmi Zetterström* fästes redan där stora förhoppningar och hon åtnjöt till och med äran att få en af sina taflor benämnd »Lappinteriör», införlifvad med franska statens samlingar. En, mänskligt att se, förtidig död bröt dock dessa förhoppningar, innan hon hunnit full konstnärlig mognad. Hennes mest kända tafla torde vara »Charlotte Corday inför sina domare». Stora voro äfven de förväntningar som *Amanda Sidvall* ingaf, men dessa blefvo, måhända

till följe af rent yttre förhållanden, icke uppfyllda, och då hon för några år sedan afled, var hennes konstnärsnamn nästan redan bortglömdt.

Till den äldre delen af vår samtids målarinnor höra äfven tvenne andra, ännu lefvande artister, nämligen *Wilhelmina Lagerholm* och *Agnes Börjesson*. Till skilnad från de förutnämnda hafva dessa emellertid hufvudsakligen erhållit sin utbildning i Düsseldorf och deras arbeten kännetecknas därför också af de förtjänster och fel, som anses vara betecknande för berörda skola. De förra ligga framför allt i ett vekt och känslofullt uttryckssätt samt ett omsorgsfullt utarbetande af hvarje detalj, och de senare just i uppdrifvandet af dessa förtjänster till sin yttersta spets, hvarigenom vekheten lätt urartar till sentimentalitet och det helas harmoni går förlorad i ett alltför skarpt betonande af enskildheterna. Hvad nu särskildt Wilhelmina Lagerholm beträffar, hafva vi, och antagligen de flesta med oss, från hennes pänsel icke sett mer än ett arbete inom genremåleriet, nämligen en i Nationalmuseum befintlig tafla, kallad »En gammal historia», framställande en ung hvitklädd dam vid sin slända och en ung man, hvilken tydligen som bäst framför sitt frieri. Denna tafla är en god exponent för hvad Düsseldorfsskolan kan åstadkomma. Ämnet är tyskt romantiskt uppfattadt, en hänförande fin färgskala, särskildt i stofferna, smeker ögat och samtliga detaljer äro fångslande väl återgifna. De fel, som vidlåda Düsseldorfsskolan, återfinna vi här i mycket ringa mån, och Wilhelmina Lagerholm har genom denna enda tafla visat sig vara en nära nog lika god representant för berörda skola som hennes ryktbare landsman Ferdinand Fagerlin. Det är blott skada, att hon stannat vid detta försök inom genremåleriet, ty de arbeten inom porträttfacket hon sedermera presterat äro, ehuru fint utförda, väl mycket i saknad af det moderna temperamentet.

Äfven *Agnes Börjesson* visar i sina taflor, hvilkas motiv oftast äro hemtade från sydligare länder, en tilltalande färgrikedom och säker teknik. Omtyckta genremålarinnor äro äfven *Emma Toll* och *Emma Ekvall*. Den senares arbeten äro af ett ojämnt konstvärde, men höja sig stundom till en afsevärd hög nivå, och det är att beklaga, att desamma, små till formatet samt kort och sällan exponerade, i vanliga fall torde undgå den stora allmänhetens uppmärksamhet. Konstnärinnans alster skulle säkerligen eljest vara mera allmänt kända och högre värderade än hvad som nu är fallet.

En genremålarinna, som framträdte åtskilliga år senare än de förstnämnda, är *Fanny Ekbom Brate*. Hon är en af våra talang-

fullaste yngre konstnärinnor och har under de sista åren visat, att en artist ej behöfver bortlägga pänself, därför att hon blir maka och moder. Hennes arbeten andas ett friskt och käckt skaplygne. På lek, under någon ledig stund, medan hon fyller de dagliga plikterna i hemmet, kastar hon helt raskt ned på duken en liten bild från barnens lekvrå eller stoj i det gröna. Dessa äkta, konstnärliga små taf-
lor äro likasom hennes öfriga interiörer och friluftsbilder återgifna med osökt uppfattning och lätt pänself. Fru Brate är äfven framstående på porträttmåleriets område; hennes bilder af »Man» och »Mor» äro säkra i teckning och karakteristik, ja vi skulle nästan vilja säga manligt kraftfulla i teknisk behandling.

Omnämmandet af fru Brate torde utgöra en lämplig öfvergång till redogörelsen för de artister, hvilka, äfven om de en eller annan gång ägnat sig åt genremåleriet, dock hufvudsakligen sysselsatt sig med porträttmålning. Till dessa hör *Emma Sparre*. Hon började med förstnämnda art af målning, men har numera nästan uteslutande öfvergått till det senare slaget. Till genretaforna hörde »Trollbruden» och »Vappos död» som på sin tid väckte en viss uppmärksamhet. I dessa taf-
lor, till hvilka hon hemtade sina ämnen från gamla allmogelegender, försökte hon att ingjuta detta mystiskt skräckinjagande och hemska, som för dylika legender äro så vanliga. Dessa bemödanden slogo dock öfver i effektsökeri, och hennes arbeten prälad med en skriande kolorit, som mera lockade än behagade blicken. Med verklig kärlek till sin konst och med sällspord energi har denna mål-
rinna dock tum för tum förvärfvat de felande kunskaperna och bortarbetat störande tekniska brister, och hvad hon numera presterar är af vida högre konstnärlig art än hennes första lysande färgexperiment.

Till samma grupp af artister torde jämväl böra räknas *Elisabeth Keyser* och *Clara Löfgren*. Den förra har i likhet med Emma Sparre fått sin konstnärliga utbildning utomlands och har likasom hon på senare år märkbart förkofrat sig äfven om fortfarande alstren från hennes hand mera stämplas af läcker än sann kolorit. Till detta fel har hon dock icke hemfallit i ett särdeles förtjänstfullt porträtt af en äldre dam, för hvilket hon i Paris år 1889 eröfrade tredje klassens medalj. Clara Löfgren är en i Konstföreningen gärna sedd utställarinna af små, icke minst i färg intagande genretaf-
lor, och i sina porträtt utvecklar hon en ganska betydande förmåga. De äro väl uppfattade och smakfullt utförda, isynnerhet hvad beträffar stofferna.

En artist, som blott en eller annan gång lämnar sitt egentliga fack, porträttmåleriet, för att ägna sig åt genren är *Hildegard*

Thorell. De arbeten af sistberörda art, hon därvid frambringat äro emellertid synnerligen beaktansvärda. Vi behöfva i det afseendet endast erinra om hennes »Modersglädje», som på utställningen 1894 väckte ett berättigadt uppseende genom sin harmoniska och dock briljanta färg, samt innerliga uppfattning. Den sympatiska framställningen af den unga leende modern med barnet vid barmen kom åskådaren att tänka på »Madonnan med barnet», så poetiskt upphöjdt var uttrycket af lycksalig glädje återgifvet i moderns anlete. Äfven på porträttmåleriets område har fru Thorell lämnat afsevärda bidrag, särskildt i bilden af en ung dam, sedan 1880 införlifvadt med samlingarne i Göteborgs museum, visar hon sig i besittning af en glänsande teknik och ett lika fint som mångsidigt färgsinne.

Till denna grupp höra jämväl två konstnärinnor, hvilka under den för några år sedan så lifliga, nu som vi hoppas avslutade striden mellan akademister och opponenter, räknades till det senare partiet, nämligen *Eva Bonnier* och *Hanna Hirsch-Pauli*. Den förstnämnda målariinnan har allt sedan opponenternas segerrika framträdande med året 1885 varit en af de ihärdigaste och mest bemärkta af dess utställare. Hon försöker sig i sina arbeten mycket och framgångsrikt med de för närvarande så moderna ljusexperimenten. Särskildt är detta förhållandet i hennes genretaflor, men man återfinner dem äfven i hennes porträtt, som, om de ofta utmärka sig för en vacker ljuseffekt, dock icke så sällan stöta genom en allt för bizarr färgsammansättning. Under detta sitt favoritstudium glömmar hon dock ej att framhålla det karakteristiska för föremålet i fråga och hennes alster verka alltid tilltalande genom den kraft och duktighet, hvarmed de äro målade. På senaste tiden har nämnda artist jemväl exponerat taflor med symbolistiska motiv. Vi vilja i det afseendet erinra om hennes »Magdalena» på 1894 års utställning. Uti genialisk obegriplighet torde denna tafla ej hafva öfverträffats af något, som vi varit i tillfälle att se här i Stockholm, oaktadt vi i den vägen fått smälta ganska mycket.

Hanna Hirsch' namn var länge i kamratkretsarne mycket uppburet, och man fäste vid detsamma de största förhoppningar. Såväl vid Akademien, som sedan uti Paris, följdes hennes studier med största uppmärksamhet och hennes debutarbete vid hemkomsten från utlandet, »I ateliern», var ett både själfständigt och gediget arbete, präktigt i färgen och ovanligt solidt i utförandet. Sedan hon efter sitt giftermål bosatt sig i hemlandet, har hon blott beträffande antalet af de konstverk hon frambragt visat sig hämmad af splittringen i sin ar-

betskraft. De taflor, hvarmed hon under sitt nuvarande namn Pauli då och då gör sitt inlägg uti senare årens konstutveckling, så rik på schismer, äro originella och lifsvarma. Ehuru hon i sina arbeten än tager intryck af den symbolistiska skolan, än är helt och hållet själfständig, visar hon sig dock alltid konstnärlig, och det är glädjande att i raden af svenska målarinnor inränga detta namn.

En konstnärinna som, likt den föregående, uppbländar sina genretaflor med porträtt och landskap är *Emma Löwstädt-Chadwick*. Hennes första, från Paris hemsända arbeten voro t. o. m. uteslutande af sistnämnda slag. De utmärkte sig för kraft och karakter i iakttagelsen, men voro alltigenom för gröna. Så försvann Emma Löwstädts namn för en tid från såväl svenska som franska expositions-kataloger, men blott för att därefter uppstå desto mera lysande, då hon i början af 90-talet öfverraskade Stockholmspubliken med sin specialutställning. Originalitet, lifsglädje, en ofta nästan själfsvåldig frihet i teckning och färgbehandling, men först och sist ett ursprungligt konstnärstemperament voro nu de intryck man fick af hennes taflor. Artisten hade under den långa hvilotid, hon ålagt sig funnit sig själf, utan att därför mista något af sin frimodighet och tekniska bravur. Trots den förvåning såväl kritik som publik erfor införden om Claud Monet och de öfriga Franska impressionisterna påminnande färgskalan, intog Emma Löwstädt från och med denna exposition sin plats i de utpräglade konstnärernas led, och är det endast att beklaga att det mera synes vara utlandet än vi som numera få njuta af alstren från hennes pänsel.

De artister med hvilka vi senast sysselsatt oss hafva samtliga mera eller mindre skattat åt den smakriktning, som varit och fortfarande är den förhärskande i Paris. Så är icke förhållandet med *Mina Bredberg*. Efter att hafva studerat i nämnda stad begaf hon sig nämligen öfver till London, där hon tog intryck af en riktning i konsten, som der länge förefunnits och som på senare tiden jämväl börjat arbeta sig fram äfven inom andra konstcentra.

Berörda tvenne riktningar, den franska och den engelska, äro hvarandra mycket olika, icke minst i fråga om valet af ämne. Den franska skolans adepter bry sig föga om, hvilken inre betydelse ämnet erbjuder, utan glädja sig vid den rena skönheten hos föremålet, öfver vackra linier, egendomliga reflexer och slående färg effekter. Engelsmännen däremot fordra, att ämnet berättar något och, ej nog därmed, att det äfven gifver oss något att gissa eller ana. Deras konst åsyftar det sjäfliskt intima, den fäster mindre vikt vid den yttre handlin-

gen än vid en djup själsanalys, och detta sträfvande efter intimitet påverkar naturligtvis äfven form och utförande. Det är af denna engelska smakriktig Mina Bredberg, som, då hon först framträdde inför allmänheten med sitt duktigt målade självporträtt, ännu stod under den franska skolans inflytande, på senare tider blifvit påverkad utan att dock denna påverkan fått på något sätt undertrycka hennes egen, af konstnärlig esprit genomandade personlighet. Goda prof på den ståndpunkt inom måleriet, till hvilken hon numera hunnit, voro de tvenne, älskligt veka bilderna af hennes systrar samt det karakteristiska porträttet af doktor Asp, som utställdes å hennes special-exposition 94, och torde det allmänhetens intresse, hon redan till följe af självporträttet vunnit genom den nämnda utställningen blifvit ännu lifligare. Mina Bredberg har jämväl försökt sig på historiemålning, något som bland våra kvinliga artister är mycket ovanligt och det försök i den riktningen, som samtidigt med de nyssnämnda taforna exponerades, nämligen »Gustaf II Adolf begråten af maka och dotter» utmärkte sig för en briljant och varm färgskala och en god kompositionstalang, äfven om det på samma gång visade, att konstnärinnan ännu icke behärskar detta, så många vidtomfattande studier fordrande område.

Till den yngsta konstnärsgenerationen höra *Ava Lagercrantz* och *Gerda Roosvall-Kallstenius*, hvilkas arbeten häntyda, i synnerhet hos den senare, på verklig konstnärlig begåfning. Hålla dessa unga artister hvad de nu lofva, torde vi hafva ännu ett par goda konstnärsmann att lägga till de föregående.

Såsom, åtminstone numera, uteslutande porträttmålariinnor kunna vi nämna *Hildegard Norberg* och *Kerstin Cardon*. Deras goda, väl studerade, gedigna, om än något torra arbeten motsvara de kraf, som ställas på en omtyckt porträttör, hvars alster äro beräknade att införlifvas med familjens porträttsamlingar, och därför ej få stämplas af en allt för långt drifven djärfhet i behandlingen eller direkt skattande åt någon extravagant konstriktning. Hildegard Norberg är sedan länge sysselsatt med beställningars utförande å officiella, för högtidliga embetslokaler afsedda bilder af värdiga och högt uppsatta män, och hennes stilart med nästan tung och dock fulltonig färgskala och solid teknik ägnar sig också förträffligt till denna uppgift.

Kerstin Cardon har utom sin verksamhet som producerande artist, intagit en för konstens ståndpunkt i vårt land ytterst viktig ställning i sin egenskap af lärarinna i teckning och målning. Under nära två decennier har största antalet af de till vidare utbildning

vid Fria konsternas akademi, allvarsamt sträfvande unga konstnär-
ämnena, likasom det ännu större antalet konstälskande, som velat
studera vid sidan af denna institution, passerat genom Kerstin Car-
dons glada, ljusa atelier vid Drottninggatan och där funnit en lika
grundlig som konstnärlig utbildning.

Yngre än de senare är *Elisabeth Warving*, hvilkens namn be-
klagligt nog icke torde vara mycket känt af den stora allmänheten.
Detta lärer dock få anses mycket vara artistens eget fel, som sällan
exponerar något af sina arbeten. När hon det gör, finner man emel-
lertid nästan alltid, att man i henne har en genialisk, med starkt ut-
vecklade individualitet begåfvad konstnärinna, hvilkens alster man gär-
na skulle vilja se betydligt oftare. (Forts.)

A. H.

Klippta vingar!

»Får jag ej se några af edra teckningar eller studier?» sade
doktor Almer till den unga damen, som satt midt emot honom vid
divansbordet i assessor Vides förmak. »Er bror har sagt mig, att ni
målar. Han har gjort mig helt nyfiken på er talang. Låt mig se
något af er.»

Ett underligt leende gick för ett ögonblick öfver Märtha Vides
ansikte. Hon svarade icke. »Jag förmodar», återtog doktor Almer
enträget, »att ni som andra konstnärer har portföljen full af studier.
Får jag icke se dem?» Åter log den unga flickan litet gåtfullt,
men så gick hon bort till en gammaldags byrå med förgyllda beslag
och öppnade en af dess lådor samt framtog därur en sliten portfölj,
hvilken hon tigande räckte doktorn. Han öppnade den begärligt och
drog fram därur en mängd större och mindre akvareller, blommor,
somliga försöksvis djärft kastade på papperet, andra noggrannt, ja,
många skulle säga, petigt utförda.

Han granskade dem alla ofantligt omsorgsfullt, omedveten om
att därunder hans eget ansikte var föremål för en lika omsorgsfull
granskning. Det var också lätt att läsa i detta uttrycksfulla, intelli-
genta ansikte, som skiftade min efter hvarenda tanke, och innan dok-
torn ännu yttrat ett enda ord af kritik, visste Märtha Vide mycket
väl, hvilka af hennes blommor, som funnit nåd inför hans ögon, och
hvilka han ansåg vara illa målade.

Den roade henne, denna tysta, vältaliga kritik, och hon försjönk därför nästan omedvetet i fixerandet af doktors minspel. Doktor Almer var en man mellan trettio och fyrtio år, en kunnig person och en lofvande författare. Han var nyss återkommen till Sverige efter att i fem år idkat studier i utlandet. Märthas bror, kandidat Torsten Vide, var bekant med honom sedan den tid de båda lågo vid universitetet, och han var därför under de dagar han nu vistades i staden en gärna sedd gäst i dennes föräldrahem.

En gång, — Märtha var då helt nyss vuxen, icke tjuugu år, — hade hon råkat hr Almer på en privat supé i Helsingborg, där hon varit en månad för att måla ett porträtt. Han mindes nog ej detta sammanträffande. Hans närsynthet hade säkerligen hindrat honom från att fästa sig vid hennes utseende. Men *hon* kom däremot mycket tydligt ihåg honom. Och hon hade ju också skäl nog att minnas sitt första sammanträffande med honom. Hon log, då hon tänkte därpå, men så dog leendet bort och följdes af ett trotsigt, nästan hårdt uttryck, som dock snart veknade och blef djupt vemodigt. Men hon ryckte åter upp sig — med våld förjagande tankarne, som pinade henne. Nu hade också doktorn sett igenom alla hennes skisser. Han såg upp från dem på henne. »Tack», sade han, och räckte henne portföljen. »Hvilken kritik har författaren och tidningsmannen i ordning åt mig?» sade Märtha, försökande att skämta. Det förargade henne, att han ej sagt något, hvarken till beröm eller klander af hvad hon visat honom.

»Ni har talang, fröken, men . . .»

»Men hvad?»

»Ni sjunger ej ut», sade doktorn skattande. »Ni är ej djärf nog».

»Än vidare då? Ni hade mer att anmärka.» Märtha såg honom rakt i ögonen med en skälmsk blick. »Sjung *ni* ut! Jag tål att höra på.»

»Nej, jag har egentligen blott detta ena att anmärka», sade doktorn allvarligt. »Det är fin, omsorgsfull teckning, sann färg i edra blomstermålningar, vacker gruppering, men ingen kraft, ingen helhet riktigt. Utmärkta detaljer — men sammanhållningen, enheten i stämningen — allt det där får ej utlämnas. Detaljerna äro viktiga beståndsdelar, men de äro dock blott *delar* af det hela. *De* få ej blifva hufvudsak. De skola sammansmälta till *ett*. Ljuset, lifvet, stämningen, handlingen, detta är hufvudsaken. Detaljerna skola underordnas allt detta. Äfven i blomstermålningar bör detta gälla. Så tror *jag* åtminstone.»

»Ja, men i studier, där äro detaljerna det förnämsta, medgif det!»

»Ja, ja, måla gärna noggranna studier, men grip till bredare pänsel, när det gäller att begagna sig af dem och tänk då först och främst på det hela, fröken! Taflor, hvilka göra ett helt intryck, äro mycket att föredraga framför den profkarta på färger de flesta målare komma med nu för tiden. Ser man i ena hörnet af en sådan där stämmingslös tafla, finner man kanske någonting utmärkt bra, men dock något, som alldeles icke gör taflan godt, och ser man sedan i andra hörnet af taflan, tänker man kanske: hvad i all världen har det *där* här att göra? Ser man på förgrunden, blir man måhända varm om hjärtat, ser man på bakgrunden, fryser man. Så går man från konstverket i fråga med god lust att klippa det i fyra delar — minst. Och jag är säker på, att gjorde man detta, så blefve hvar del för sig en utmärkt detaljstudie, — men tillsammans! Hvar finnes harmonien? hvar finnes stämningen? Förstår fröken mig?»

»Ja, det gör jag, det gör jag; men hvad hjälper det?»

Doktorn gick rastlöst fram och åter i rummet.

»Jag kommer så lätt att brusa ut med hvad jag tänker och känner, när något så särskildt intresserar mig, och er målning intresserar mig. Ni har öga för formen, för färgen — och ni har» — han knackade sig betydelsefullt i pannan — »ni har nog *här* också för att hinna någon väg. Men ni är, ursäkta mig, en *kruka*, ni vågar, som jag sagt, icke sjunga ut. Ni kunde måla bättre, om ni bara tordes.»

»Visst törs jag! Hvem skulle väl lägga band på mig?»

»Hvem?» Doktor Almer log. »Ja, säg det, den som kan! Jag skulle vilja ha er bort från allesammans här, som sätta griller i hufvudet på er. Ja, var jag nu *för* hänsynslös igen? Jag kan ej hjälpa det — jag menar ändå hvad jag säger. Ni skall aldrig finna arten och graden af er begåfning här hemma. Jag vet det, jag vet det, jag har själf varit morsgris. Det duger icke för den, som skall fram i världen. Man måste ha ro och tid och frihet att arbeta. Man måste blifva själfständig.»

»Ja, det är nog sannt». Märtha såg upprörd och het ut. »Man vågar nog för litet, när man målar under daglig kritik.»

»Ja, var säker på det. Och så detta — jag vet så väl hur det är — så fort man visar anlag för någonting, är man ett under i fars och mors ögon. Att man ej är fullfjädrad med ens, har deras kärlek oftast svårt att förstå. Att det behöfs *är* af utveckling, af tankearbete, af studier, är dem ofattligt, i synnerhet om de ej själfva

sysselsatt sig med att utveckla egna, liknande anlag. Så får man »berömligt» för det, för hvilket man ej ens borde få »godkändt», och när man är ung och begåfvad, gör hvarenda ord af beröm en så hjärtans egenkär. Man blir i eget tycke mästare, innan man ännu varit lärpojke. Och hvarje kritik, som är klandrande, slår antingen totalt ned arbetslusten, eller gör en hätsk och oresonlig. Är det icke sannt?»

»Jo».

»Ja, och därför behöfver man komma bort och bli rentvättad från allt oberättigadt erkännande och bli visad tillrätta, om man skall kunna blifva till någonting. Det går icke för mindre.»

Han hade talat sig varm och häftig och drog nu litet efter andan, då han ett ögonblick stannade framför Märtha.

»Har jag varit för ifrig?» frågade han med en forskande blick in i hennes upprörda ansikte. »Har jag gjort er ledsen?» Hans röst lät med ens helt vek och bedjande.

Då Märtha ej genast svarade, började han åter gå af och an med oroliga steg.

»Jag skall säga er fröken», fortfor han, »jag låter värre än jag är. Åtminstone *vill* jag väl, om det än låter, som skulle jag gräla i tid och otid. Och så en sak till, ser fröken. När man som jag farit land och rike omkring och nött skosulor på alla världens muséer för att få se och njuta och lära af deras konstskatter, så får man litet vana att bedöma, hvilket som verkar sannt och uppfriskande på en, och hvilket som smakar »onatur»; då får man också ett visst medlidande med dessa många missriktade, blott till hälften utvecklade konstnärslag, som finnas till i världen. Och man tänker: den som kunde hjälpa en enda bara att förstå och rätt värdera sin egen talang.»

»Ack, jag minns» — doktorn log och skakade på hufvudet, — »jag minns en gång jag såg ett sådant där arbete, som gaf sig ut för att vara mer än det kunde vara, då det var måladt helt naivt och utan studier. Det gjorde ett så tragikomiskt intryck på mig, och det kom mig kanske allra först att uttala de tankar, jag här uttalat. Jag råkade illa ut den gången, men det gör jag allt som oftast för resten. Den som är uppriktig och därtill närsynt råkar lätt illa ut.

»Saken var den, ser fröken, — ni vill väl höra på? — Nåja då! Saken var den, att jag var i Helsingborg en gång. Det är väl en tio, tolf år sedan, vill jag tro. Jag var åtminstone tämligen grön som författare då och drogs som bäst med min egenkärlek. Det var just i den perioden af mitt lif, då hvartenda berömmande ord gjorde

mig galen af högfärd. En kväll var jag hos en kamrat, bjuden dit på supé, stort sällskap — herrar och damer. Jag var just icke mycket trakterad af bjudningar. Jag älskar icke dessa sex till sju timmars kalaser, som äro ställda blott på att proppa i gästerna en massa god mat och visa värdinnans uppfinningsförmåga i fråga om nya rätter, eller nya sätt att servera de gamla vanliga, där man bjudes tillsammans från höger och venster, så godt som obekanta, och med vidt skilda intressen. De kunna ju aldrig blifva roliga, eller hur, fröken?»

»Nej, det håller jag med om.»

»Och ni förstår då, att jag ej var mycket trakterad. Icke kände jag en enda heller, af alla dem, som voro komna före mig. Värden presenterade mig visserligen för några personer, men som de alla voro äldre än jag, vågade jag mig, rent ut sagdt, knappast på dem. Så stod jag där och teg och teg, tills jag fann, att detta dock var för oartigt. Jag vände mig då till min granne, en liten flickstackare, som såg lika bortkommen ut, som jag. Men hvad skulle jag tala med henne om? Jag tuggade en stund på väderleken och fick små beskedliga »ja» och »jo» och »ah» till svar. Det blef för tröttsamt i längden. 'Hvad kan intressera henne då?' tänkte jag. Men så fick jag i samma ögonblick litet hum om just den saken. Jag följde riktningen af hennes ögon, som intensivt stirrade utåt rummet, och jag uppdagade då, att hon betraktade ett porträtt af frun i huset, hvilket stod på ett staffli en bit ifrån oss.

»Jag kan ej säga, att jag finner det där porträttet synnerligen väl måladt», sade jag med tjugufemåringens tvärsäkerhet. »Man kan visst icke förneka, att det är likt, men det är stelt och dött — eller hvad tycker ni?»

»Jag vet icke», svarade hon, naturligtvis rädd att säga ut sin tanke. Det är ju så med de flesta fruntimmer.

»Jag tycker det åtminstone», fortfor jag, glad att hafva ett samtalsämne, »ty visserligen är vår värdinna i afton icke öfver sig liffig, ja hennes ansikte är till och med stelt och, oss emellan sagdt, något tråkigt, men det återspeglar dock i vissa ögonblick en själ. Men det där, — hvad återspeglar det? Ingenting, i mitt tycke. Det är uppenbarligen måladt af en obetydlig konstnär, det slår ej fel. Vet ni kanske namnet på artisten?»

»Det står visst M. V. i ena hörnet af porträttet.»

»M. V. Hvem kan det vara? Jag känner ingen porträttmålare med dessa initialer. Men hvem konstnären än är, jag tycker att han misslyckats. Hvad tycker ni, fröken?»

»Ja, — kanske — jag vet icke — somliga finna det mycket likt... och för att vara så litet utfördt...»

»Ja, det är litet utfördt, men ändå — och det är detta som gör ett så otillfredsställande intryck på mig — ändå uppträder det med anspråk på att vara färdigt. Ej heller som en blott skiss är det tillfredsställande. En skiss, som i raska drag skildrar en stämning, är förträfflig, och man kan, då man ser en sådan, öfverse med frånvaron af bra många detaljer, om blott en tanke genomgår det hela. Men detta är för detaljeradt för att vara skiss, och för stämmingslöst och tekniskt svagt för att kunna försvara sitt namn af färdigt arbete. Nej, det är nog måladt af någon gröngöling, som hoppat öfver studierna och ändå vill gälla för mästare, det kunna vi två nog komma öfverens om.»

Den lilla blyga svarade icke, och viingo ej heller tid att fortsätta resonnemanget, ty min vän, vår värd, drog mig i armen och ville hafva mig in till herrarne för att dricka ett glas punch. Jag passade på att få reda på konstnären, som målat fru Sahlinder. Namnet påminde mycket om ert, men jag vill minnas, att det ändå ej var Vide, utan Vidén eller något dylikt. Och jag hade rätt; det var ett mycket obetydligt konstnärsnamn. »En liten flicka, som har goda anlag och dessutom gärna vill förtjäna litet. En god vän till min hustru, som låtit måla af sig för att göra henne ett nöje. Om det än ej kan kallas utmärkt, så finner jag det dock ganska bra. Och så fyller det väggen!»

»Förnöjsamme, prosaiske man!» tänkte jag och tog honom ej ur hans illusioner. Men tänk er min häpnad, då han strax därpå sade: »För resten kan jag visa dig flickan, som gjort det. Hon är för tillfället hos oss. En liten blek flicka med stora ögon.»

»Nej, hör du», — jag blef röd som en pion, så karl jag än var — »du vill väl icke påstå, att den där lilla i gula klädningen var fröken Vidén?»

»Jo, hon har ljusgul klädning i kväll och håret i en liten knut.»

»Slätt, mörkt hår?»

»Jaha, det är allt hon det. Men hvad i all världen går åt dig, Gerhard, du ser ju helt förskräckt ut!»

Jag svarade icke. Jag gick skyndsamt in i förmaket igen för att uppsöka den lilla stackarn, som jag så hänsynslöst kritiserat...»

»Och hvad ämnade ni säga henne?» frågade Märtha med af iver skälfvände läppar.

»Hvad jag ämnade säga henne? Att jag burit mig tanklöst åt, att det gjorde mig ondt, att jag sårat henne. Ingenting annat. Att återtaga några af mina omdömen kunde naturligtvis ej gå för sig. Hvad man tänker om en sak, det tänker man, det må nu vara med eller mot allmänna meningen.»

»Nå, och ni fann henne?»

»Nej, hon var ej där. Hon hade gått upp på sitt rum, troddes det. Hon mådde visst icke riktigt bra.»

»Har ni träffat henne sedan?»

Det var ett uttryck af spänd nyfikenhet i Märthas ansikte, då hon gjorde denna fråga, men det öfvergick till ett något osäkert leende vid doktors svar.

»Nej, jag har aldrig träffat henne, och jag minnes ej heller hennes utseende nog för att känna igen henne. Det enda jag minnes däraf är ögonen. De voro så stora och fundersamma.»

»Hvad skulle ni då göra, om ni träffade henne?» frågade Märtha, alltjämt leende.

»Ah, bah! Jag kan ej säga det». Doktorn ryckte på axlarna. »Kanske sade jag henne, hur saken förhöll sig, kanske icke. Det finge bero på omständigheterna, — under hvilka förhållanden vi träffade hvarandra — om vi blefvo mycket bekanta eller ej...»

»Har ni någonsin tänkt er in i, hur hon kan hafva upptagit er kritik?» sade Märtha lågt. Det var, som kunde hon ej fullt behärska sin röst.

»Tja! — jag har visst försökt tänka mig in i det, men jag vet icke. — — Förmodligen grät hon en vers öfver mig — och fick väl en afgjord afsky för mig — men för resten! — många andras beröm vädde nog förmer i vågskålen än mitt uppriktiga klander — — — jag tänker hon tröstade sig nog — — —.»

»Och om hon tog det annorlunda?» frågade Märtha. »Om hon ansåg ert omdöme riktigare, mera värdt att fästa sig vid än andras beröm — — hon hade kanske hört er vara af framstående begåfning och såg måhända något stort i er, — om så vore, då kan man ju tänka sig, att edra ord fingo större betydelse för henne — — icke sannt?»

»Jo-o — — det kan väl vara. — Och då kan man ju också tänka sig, att det i någon mån förändrade hennes tankar om sin egen begåfning.»

»Det skadade icke! Det skulle tvärtom glädja mig, om det vore så. Man har aldrig godt af att tro för väl om sig själf.»

»Men» — Märtha såg doktorn allvarligt in i ögonen — »ni talade nyss om, att klander kan totalt slå ned modet. Skulle ni kunna tänka, att er kritik haft denna följd?»

»Jag har åtminstone aldrig tänkt mig det.»

»Men om det nu vore så? Kanske hon aldrig vågat sig på att måla något porträtt mer! Kanske tänkte hon: jag vill ej öka skaran af oduglingar på konstens område. Och — om hon än försökte att sätta sig öfver er kritik och alltjämt målade! Vore det omöjligt, att den dock låg hämmande öfver henne?»

»Ni ställer upp så många möjligheter, fröken. Jag är säker om, att ingen af dem skulle motsvara verkligheten, om vi nu finge veta denna — —.»

»Men jag är säker därom!» utbrast Märtha och reste sig häftigt. Hennes läppar skälfdes och hjärtat slog hårdt. »Ty» — nästan hviskade hon fram — »*Jag känner verkligheten.* Det var jag, den lilla blyga flickan, som ni så uppriktigt kritiserade — — —.»

»Ni? — — —!! Det kan ej vara möjligt! — Ni?»

»Jo, det var jag! Och därför vet jag också, hur det kändes att få en sådan kritik, och hvad det hade till följd. Jag har ännu ej — jag har ej vågat — mottaga en enda porträttbeställning sedan den dagen — jag kunde ej — jag orkade ej —. Och hvad som tröstade mig var ej andras beröm — hvem kan lita på beröm? — Nej, jag fann min tröst på helt annat sätt. Blommorna blefvo min tröst — — —.»

»Och nu har jag kritiserat dem också! — Fröken, kan ni förlåta mig? — —»

Märtha räckte doktorn handen.

»Ja, det kan jag», sade hon vekt. »Jag kan det därför, att ni gjorde det i så hjärtlig välmening. Jag har längesedan förlåtit er.»

»Och min kritik, ligger den hämmande öfver er alltjämt?»

»Ibland» — sade hon sakta. »Men jag är er ändå tacksam därför. Den öppnade mina ögon på ett sätt, som jag ej ångrar. Jag såg, hur liten jag var — och det var nyttigt för mig. Men om ni någon gång får se en liten fågel med klippta vingar, så försök sätta er in i, hur svårt det skall kännas att längta efter att flyga högt upp mot den blå himlen och dock ej kunna nå mer än ett par alnar uppåt förrän vingarne vuxit ut igen. Kanske förstår ni mig bättre då? —»

Doktor Almer tryckte hårdt hennes hand. »Jag förstår väl åtminstone hädanefter bättre än hitintills vikten af att icke vara för frikostig, hvarken med beröm eller klander», sade han allvarsamt. »Jag borde åtminstone hafva lärt mig det nu. Det är dock icke något ondt, som ej är godt för något — det är ju ändå en tröst.»

»Ja, det är ju också detta som gör, att vi i kväll kunna skiljas som bättre vänner än någonsin»

Märthas röst lät åter glad, och hennes ansikte ljusnade. Doktorn såg det, och han såg något ännu mera — något som kom honom att känna, att hon aldrig stått honom närmare än i detta ögonblick, och att en dag skulle komma, då hon skulle stå honom närmast af alla. Den vissheten kom honom att jubla inom sig och födde ofrivilligt den tanke, som kanske alltsedan var grunden till det sätt, hvarpå han uppfyllde sina plikter mot henne. Han tänkte:

»Jag har klippt hennes vingar. Blir hon min, skall jag göra allt för att få dem att växa igen. Min lilla fågel skall aldrig behöfva känna, att jag lägger band på hennes längtan att flyga upp mot den ljusa himlen.»

Jenny Ostermann.

Litterära notiser.

Fredrika Bremer. *Biografisk studie af S. L—d Adlersparre och Sigrid Leijonhufvud*, häft. 1—2. Stockholm P. A. Nordstedts & Söners förlag.

Det är ett mer än vanlig intresse, som an knyter sig till ofvanstående biografi, hvaraf nu de första häftena utkommit. Den är den första större lefnadsteckning af en af Sveriges märkligaste och äldaste kvinnor, på samma gång den utgör så att säga slutstenen i en inom sitt område ej mindre märklig svensk kvinnas livsverk. Fredrika Bremers och Sophie Adlersparres namn äro med hvarandra så oupplösligt förenade, att den omständigheten, att den senare tecknat sin berömda föregångerskas historia, måste förläna densamma en ännu större betydelse.

Redan af de två första häften, som utkommit, kan man sluta sig till arbetets betydande historiska och litterära värde. I en på samma gång enkel, klar och liflig stil skildras Fredrika Bremers barndom och ungdom och hennes första framträdande på författarebanan. Särskildt första häftet, där läsaren får en klar bild af den stackars Fredrikas glädjelösa barndom och hennes ungdomsstrider, utgör en ungdomsberättelse så fångslande och underhållande som trots någon. Det

andra häftet behandlar förnämligast Fredrika Bremers första bekantskap med d. v. rektorn för Kristianstads läroverk P. J. Böklin, hvilken framstående personlighet skulle komma att utöfva ett så stort inflytande på den unga författarinnans hela lifsåskådning. Brevväxlingen med Böklin, hvori så att säga återspeglas Fredrika Bremers andliga jag och däri man steg för steg följer utvecklingen af hennes rika personlighet, utgör, som bekant, grundstoffet till denna på ett vidlyftigt material för öfrigt, och ett djupgående studium af författarinnans verk stödda biografi. De många illustrationerna, till en del efter teckningar af Fredrika Bremer själf, ger arbetet ökad värde. Att det är fru Adlersparres medarbeterska och nära släktinge, fröken Sigrid Leijonhufvud, som nu fullföljer redigeringen och utgifvandet af den bortgångnas sista litterära verk, är ytterligare en borgen för att det skall blifva såväl författarinnan till biografien som dess ädla föremål fullt värdigt.

Arbetet, som utgifves i 8 häften om 5 ark hvardera å 1 kr. pr häfte, väntas vara utkommet inom loppet af nästa års första månader. Vi återkomma då till en utförligare redogörelse för det samma.

* * *

Teckningar ur svenska adelns familjelif i gamla tider af *Ellen Fries* är ett arbete, som säkert skall hälsas med glädje af alla, såväl gamla som unga, hvilka äga intresse för historisk läsning och finna nöje i att göra bekantskap med familjeinteriorer från forna tider.

Boken innehåller 4 uppsatser. Den första, »Grefvinnorna Ebba», handlar om Ebba Lilliehöök, dotter till Gustaf Vasas bekante motståndare. Måns Bryntesson Lilliehöök, och maka till konung Gustafs svåger, Sten Eriksson Leijonhufvud, samt hennes sondotter, Ebba Leijonhufvud, gift med greve Svante Sture. Det är två kraftfulla adelsdamer från 1500 och 1600-talen som här skildras, hvarjämte en mängd detaljer af stort kulturhistoriskt intresse, meddelas från lifvet på den tidens stora adelsgoods.

Den andra uppsatsen »Ur Braheättens familjekronika på 1600-talet» grundar sig hufvudsakligen på en på Skokloster förvarad brevväxling mellan Brahefamiljens medlemmar.

»En diplomattrus bref» äro från Karl XI:s dagar och innehålla mycket nytt och värdefullt, särskildt från tidens Stockholmslif och från hungersnöden åren 1672—73.

Den sista uppsatsen, »En högvälboren frökens dagbok» är från frihetstiden och låter oss blicka in i en varmhjärtad och rikt begåfvad kvinnas lif under detta snörlifvens och styfkjortlarnas tidevarf.

Vi återkomma med det första till en utförligare granskning af det intressanta och omväxlande innehållet i detta arbete, hvilket säkert är ibland det värdefullaste, som den litterära julmarknaden har att bjuda på.

* * *

Geografisk handatlas öfver jorden, utarbetad af *Edvard Cohrs* och *Nils Torpson*. Föreliggande kartbok, som i första rummet vill »vara till tjänst för det praktiska dagliga behovet», således, efter hvad af företalet framgår, »är beräknad för affärsmannen, ämbetsmannen, familjen samt för den stora tidningsläsande allmänheten» såväl som det unga släktet, är i högsta grad förtjänt af att uppmärksammas såsom varande ett af de märkligare arbeten i sitt slag, som i vårt land utkommit. Utländska goda handatlas har man visserligen godt om, men någon så fullständig, praktiskt uppställd och pryddlig kartbok på svenska har bokmarknaden före denna ej att uppvisa. Hvad som i betydlig grad höjer värdet af denna atlas och hvartill motstycket ej torde finnas i något arbete af samma dimension, är det stora antalet geografisk-statistiska kartor, stadsplaner m. m. som i svartryck utförts på kartbladens baksidor. Denna förträffliga kartbok bör ej saknas bland uppslagsböckerna i något familjebibliotek.

Pensionsfond för sjuksköterskor.

Till Fredrika-Bremer-Förbundet ha tid efter annan inkommit såväl skriftliga som muntliga framställningar från sjuksköterskor angående den stora önskvärdheten af, att en särskild pensionskassa för dem bildades. Förbundet ombads att om möjligt åtaga sig saken. Vid pröfning af ärendet ansåg likväl förbundsstyrelsen, att frågan icke låg så direkt inom Förbundets verksamhetsområde, att det kunde vara skäl att upptaga densamma, isynnerhet som såväl tid och tillgångar redan voro strängt anlitade. Saken var dock allt för behjärtansvärd för att icke personer skulle finnas, villiga att åtaga sig den. En del styrelsemedlemmar från Fredrika-Bremer-Förbundet och Röda Korset i förening med andra för sjuksköterskans ställning och verksamhet intresserade personer konstituerade sig till en interimskomité för vidtagande af förberedande åtgärder.

Bland dessa må nämnas: utfärdandet af ett upprop till allmänheten för att söka genom frivilliga gåfvor få till stånd en grundfond, ty att sköterskornas egna inbetalningar icke skulle förslå att ens tillnärmelsevis betrygga deras ålderdom, insågs klart från första stunden. Ett större kapital, hvars afkastning skulle utgöra den välbehöfliga tillökningen i de årliga premierna, måste därför vara den första förutsättningen för kassans tillkomst. För att gifva största möjliga eftertryck åt ofvannämnda vädjan till allmänheten, sökte och lyckades

interimskomitén intressera flere framstående läkare och andra inflytelserika personer för saken och erhöll stödet af deras namn under uppropet.

Dessa inbjudare sammanträdde jämte interimskomitén den 2 dec. å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, under generalmajor O. M. Björnstjernas ordförandeskap, för att diskutera grundbestämmelserna för kassans blifvande stadgar, samt företaga val af komitéer, dels för handhafvande ef löpande ärenden och af gåfvomedlen dels ock för utarbetande af förslag till stadgar.

I förvaltningskomitén invaldes: dr J. E. Bergvall, fru Lotten Edholm, dr C. Flensburg, apotekaren K. Ljungberg, fru Elise Odelberg, fröken Sigrid Ulrich och professor J. Wærn. Till medlemmar af komitén för utarbetande af förslag till stadgar utsågos: fru Ellen Ankarsvärd, fröknarna Fanny von Otter och Märtha Leijonhufvud, revisionssekreter H. Rohtlieb, professor P. G. Rosén, dr F. Warfvinge samt professor P. J. Wising.

För insamlingen har verkats genom det i tidningarne införda uppropet, genom kringlämda listor och genom ett slags tryckta kort, afsedda för mindre bidrag, och uppgår summan i närvarande stund till 9,887.⁵⁰ Som kassan är afsedd att blifva en allmän pensionskassa för svenska sjuksköterskor är det att förvänta, att företaget skall vinna anslutning öfver hela landet, ty direkt eller indirekt, står hvar och en i tacksamhetsskuld till sjuksköterskorna, som villigt offra sina bästa krafter, där deras hjälp behöfves.

Gåfvomedel, under angifvande att de äro afsedda till en *Pensionsfond för sjuksköterskor*, emottagas å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, där äfven såväl skriftliga som muntliga underrättelser meddelas samt listor och kort tillhandahållas dem, som vilja verka för den behjärtansvärda saken.

Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet.

Stipendiefonderna.

Då, i enlighet med af Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse antaget reglemente för stipendiefonderna, *stipendiekomitén* numera skall bestå af 7 ledamöter, hvilka skola väljas i november månad, utsågos vid Förbundets styrelsesammanträde den 19 sistlidne november till

medlemmar i nämnda komité: fröken L. Engström, fru T. Gyldén, grefvinnan A. Mörner, f. Rundgren, revisionssekreterare Rohtlieb, professor P. G. Rosén, fröken M. Silow och fru C. Wersäll, född Lewenhaupt.

*

Till medlem af *Styrelsen för stipendiefondernas förvaltning* har revisionssekreterare Rohtlieb, som var i tur att afgå, återvalts. Till *revisorer* återvaldes fröken I. Elfving, underståthållare E. von der Lancken och grosshandl. M. Arhusiander samt till revisorssuppleant grosshandl. H. E. Ahrenberg.

*

I *Allmänna nämnden för utdelande af stipendier*, hvarti ordförande för Förbundets styrelse är själfskrifven ledamot, har för öfrigt invalts följande medlemmar: fru Gyldén, revisionssekreterare Rohtlieb, prof. Rosén, fröknarna Schrewelius och Silow samt fru Wallenberg.

*

I *Nämnden för utdelande af läkarestipendier* utsågs fru J. Jolin i stället för fru Adlersparre.

*

Allmänna stipendiefonden. Från de afdelningar från nämnda fond, hvars kapital uppgår till 5,000 kr. eller därutöfver, kommer af tillgängliga räntemedel stipendieutdelning att äga rum under loppet af år 1896. Dessa afdelningar äro: *Stockholms stads* samt följande länsafdelningar: *Malmöhus, Kristianstads, Södermanlands, Östergötlands* och *Vesterbottens*, dessutom komma stipendier att utdelas från Allmänna stipendiefondens fria afdelning, dit gåfvor lämnats utan villkor att tillräknas Stockholms stad eller någon länsafdelning.

*

Komitén för utdelande af Whitlockska stipendiet, hvars medlemmar äro fröknarna H. Casselli, E. Fries och G. Hjelmnerus, d:r G. Sjöberg samt fru S. Whitlock, har, i likhet med föregående år, tilldelat stipendiet åt fröken Alice Thunberg.

* * *

Fredrika-Bremer-Förbundets bok-komité har äfven i år utfört sitt nyttiga, maktpåliggande värf att granska och sofra för barn och ungdom afsedd litteratur. Förläggarna hafva som vanligt tillställt komitén de på deras resp. förlag utkomna böcker, en i år särdeles rikhaltig samling. Böckerna, grupperade efter deras lämplighet för olika åldrar, äro framlagda till påseende tillika med de af komitén utarbetade förteckningarna. Att vid valet bland den brokiga mångfald, som julmarknaden erbjuder, kunna få påräkna samvetsgranna råd torde för alla dem, som inse vikten af att endast god och sund lektyr bjudes ungdomen, vara ovärderligt.

Utställningen är afgiftsfritt tillgänglig å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 54 Drottninggatan, kl. 11—4.

Böcker för barn och ungdom julen 1895.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets Bokkomité.

Från Nordens forntid. Fornnordiska sagor, bearbetade på svenska af *A. Ekermann*. Med originalteckningar af *Jenny Nyström-Stoopendaal*. Pris: häftad 4 kr., inb. 5,50.

Den intressanta och värdefulla bok, vi här hafva glädjen anmäla, innehåller nio fornnordiska sagor, nämligen: Volsungarnes saga, Hervors och Heidreks saga, Fritjof den djärfves saga, Rolf Krakes och hans kämpars saga, Norna Gästs saga, Ragnar Lodbroks och hans söners saga, Jomsvikingarnes saga, Styrbjörns saga, Nials saga.

Vi tro oss ej öfverdrifva, då vi påstå, att dessa gamla välkända sagor ej förut uppträdt i en så prydlig och tilltalande svensk dräkt, som den de nu blifvit iförda. Den är formfulländad utan att vara stel eller tung, och den har ofta ett poetiskt färgskimmer, som förhöjer dess skönhet utan att därför på minsta vis bortskymma den nakna sagans kraftfulla former.

Vi lyckönska den svenska allmänheten, särskildt den mognare ungdomen, till en på samma gång så underhållande och för fosterlandskänslan väckande och närande läsning.

De vackra och anslående illustrationerna samt bokens eleganta utstyrelse harmoniera förträffligt med det hela.

Berättelser ur svenska historien af *Anders Fryxell*. Första delen. Hedniska tiden. Pris 1,25.

Föreliggande upplaga kommer att omfatta allenast de sex första delarna af Fryxells historiska berättelser. Endast del 1, omfattande sagotiden och band 4, motsvarande det sjette bandet af de fullständiga upplagorna och innehållande Gustaf II Adolfs historia, äro hittills utkomna.

Vi fästa särskildt föräldrars uppmärksamhet på, att just de delar af Fryxells historia, som denna upplaga kommer att omfatta, äro de som bäst passa till ungdomsläsning, hvarför också det vackra arbetet, som är rikt illustrerad, bör blifva en för barn och ungdom både välkommen och nyttig julgåfva.

Historisk läsning för skolan och hemmet af *S. J. Boëthius*. Allmänna historien. I. Forntiden. Pris 4,75.

Som vi vid en blick på titelbladet erfara, är det arbete prof. Boëthius håller på att utgifva ämnadt att blifva en allmän världshistoria. Det nu utkomna första bandet innehåller en öfversikt af forntidens historia till romerska rikets fall. Vi äga visserligen förut goda och populära arbeten på detta område, men i våra dagar, då historieforskningen bedrifves med den största intensitet och i följd däraf nya fakta ständigt komma i dagen, hvilka göra en ofta återkommande revision af äldre historiska publikationer alldeles nödvändig, blifva lätt äfven de förträffligaste verk snart föråldrade, och man hälsar därför med glädje nya arbeten, där man får reda på de allra senaste resultaten af den moderna historieforskningen. Prof. Boëthii arbete tyckes oss i detta hänseende uppfylla de fordringar, man har rätt att ställa på ett nytt arbete. Särskildt tyckes förf. i fråga om de egyptiska och kaldeiska folkens historia hafva hemtat sina uppgifter från de nyaste och modernaste auktoriteterna på detta fält. Arbetet utmärker sig för öfrigt för ett redigt och klart framställningssätt, noggrannhet och, för så vidt vi kunna döma, pålitlighet i uppgifter. Det historiska stoffet är väl bearbetadt, hvarför ock skildringarna i allmänhet förefalla mera helgjutna, än hvad som brukar vara fallet i arbeten af detta slag. I fråga om grupperingen af sitt material synes det oss som skulle förf. väl mycket låtit leda sig af gammal slentrian. Vi skulle äfven vilja göra den anmärkningen, att han gifvit det kulturhistoriska elementet allt för liten plats i sitt arbete, ett uraktlåtande, som förefaller oss så mycket besynnerligare, som detta element i våra dagar håller på att arbeta sig upp till en stormaktsställning på historiens område.

Illustrationerna, som pryda boken, äro ovanligt vackra och väl utförda.

Prof. Boëthii bok är naturligtvis ej afsedd endast för ungdom, men den bör med både nytta och nöje kunna läsas af unga öfver 15 år, som hafva intresse för historiskt vetaude. Vi önska därför, att det vackra och gedigna arbetet måtte vinna inträde i rätt många hem.

Svenska hjältar under de sista fyrahundra åren. Ny upplaga utgifven af *J. R. Spilhammar*. Band II. Från Karl X Gustaf till våra dagar. Pris 2 kr.

Som vi föregående år yttrade oss tämligen vidlyftigt om första delen af detta arbete, inskränka vi oss till att meddela, att andra delen utkommit och att den innehåller uppsatser om konun-

garna Karl X Gustaf, Karl XII och Karl XIV Johan, skildringar af några fältslag, samt en mängd i allmänhet mycket kortfattade biografier öfver män, som från Karl X Gustafs tid till början af 1800-talet utmärkt sig på krigets värdjobana. Uppsatserna äro af olika författare.

Boken är illustrerad och passar för ungdom och barn öfver 14 år.

De tre musketörerna af *Alexander Dumas*. Med cirka 300 illustrationer af Maurice Leloir. Jubileums-praktupplaga. Utkommer i cirka 36 häften å 25 öre.

Att företaga en granskning och lämna ett omdöme öfver ett verk, som sedan så lång tid tillbaka är så allmänt känt som Dumas' Musketörer, är icke blott öfverflödigt, utan ligger egentligen utanför bokkomiténs befogenhet. Orsaken hvarför det här omnämnes, är att söka dels i den omständigheten att en jubileumsupplaga, försedd med talrika illustrationer, nu utkommit med anledning af bokens 50-åriga tillvaro, dels däri att »De tre musketörerna» på senare tider ansetts såsom en slags klassisk äfventyrsbok och såsom sådan, i likhet med hvad som skett med Walter Scotts romaner, antagits vara passande läsning för den mognare ungdomen.

Nu föreliggande svenska öfversättning är tryckt i stort kvart-format, samt försedd med Maurice Leloirs spirituella teckningar, förträffligt reproducerade, och hela verket utgör en prydnad för salongsbordet och biblioteket. Huruvida det lämpar sig att sättas i de ungas händer, må lämnas till föräldrarnas eget ompröfvande, då ju de ungas *mognad*, vid den ålder som här skulle ifrågakomma, 17, 18 år, är så ytterst olika. Då äfven den bästa öfversättning icke förmår fullständigt återgifva den alldeles speciellt fransyska »esprit», med hvilken denna bok är skrifven, så vore säkert en upplaga på originalspråket att föredraga för dem, som äga kunskap i detta språk. Prisskilnaden emellan den franska och den svenska praktupplagan är dock högst betydlig, och den senare i förhållande till den vackra utstyrseln ovanligt billig.

Nya Bilder ur Danmarks historia af *J. C. von Hofsten*. Pris bunden 2,75.

Redan förlidet år utgaf fröken von Hofsten »Bilder ur Danmarks Historia.» Hvad som i år bjudes oss i »Nya Bilder» kan betraktas som en fortsättning af det föregående. Vi påminna endast om, hvad vi förut sagt, att vi böra vara fröken Hofsten mycket tacksamma, som gifvit oss dessa skildringar ur Danmarks historia. Särskildt skulle vi vilja påpeka dessa goda och underhållande böckers betydelse som ferieläsning. Vi veta ju alla, huru i de flesta skolor tiden för historieundervisningen är ganska knappt tillmätt, och de små »fina styckena», som i våra svenska historier afhandla Danmarks historia äro ofta affattade i en torr och knapphändig stil, så att de af lärjungarna ej pläga betraktas med blida ögon. Ett helt annat intresse för Danmarks historia kunna de unga erhålla, om de läsa frö-

ken Hofstens utförliga biografier. De personer, fröken Hofsten sys-selsatt sig med äro: Korfits Ulfeldt och hans maka, Leonora Kristina, Peter Schumacher Griffenfeld, Niels Juel, Fredrik IV och Ludvig Holberg. Om den sistnämndes biografi skulle vi vilja säga, att den måhända bättre passat i en litteraturhistoria. Griffenfelds lefnadsteckning är synnerligen intressant och uppenbarligen gjord efter de allra nyaste källorna. — För barn under 14 år torde boken ej passa.

Ett lejon till sjös. Historisk-romantisk sjöroman från slutet af sjuttonhundratalet af Leijonsköld Oxenstierna, förf. till »Konungens kapare» m. m. III. Pris: kart. 3,75.

Det händer icka sällan, att böcker, hvilka på titelbladet upp-gifvas för att vara »historiskt-romantiska», i själfva verket innehålla mycket litet både historia och romantik. Så är ock förhållandet med denna bok. Men rolig är den, det kan icke nekas, och berättelsen föres framåt med ett lif och en fart, en outtömlig rikedom på om-växlande situationer, som göra förf:s uppfinningsförmåga all heder.

Att en svensk bondpojke från ett soldattorp går till sjös och efter många äfventyr kommer till ära och rikedom, är ju, i sådana historieböcker som denna, ingenting ovanligt; men att låta honom adopteras af en ottomanisk furste, sedan själf uppträda som prins och slutligen blifva marockansk amiral och fransk grefve, är verkligen en originell idé. Det behöfver knappt sägas, att bokens hjälte, som af fadern ärft soldatnamnet Lejon — på arabiska Kebir — är ett under af styrka och ädelmod och sålunda gör fullt skäl för sitt namn. Förf. slösar med stora ord och starka uttryck: när el Kebir slåss, flyger hans sabel »som en svalas vinge», när han såras blöder han ur mer än sexton sår, när han affyrat ett kanonskott med kedje-kulor, dödas därmed 40 man och såras lika många. Hans kredit hos bankiren är obegränsad på millioner; hans hästar äro de ädlaste arabiska springare, hans vapen gnistra af juveler o. s. v. Boken vimlar af underjordiska gångar, falluckor, mystiska järnringar, lönn-dörrar m. m. och naturligtvis saknas icke undersköna damer och högborna ädlingar, lika litet som lömska öfverfall och oförutsedda räddningar.

Allt detta låter ju läsa sig som en färgrik saga, men just därför kommer det historiska icke i stämning med det öfriga. När sådana personer som den engelska sjöhjälten lord Nelson och mar-seljäsens upphofsman Rouget de l'Isle uppträda på scenen, samt au-tentiska kungabref från Gustaf IV Adolf anföras, så verkar det något främmande. Moralfilosofien är tydligen icke heller förf:s starka sida, men lyckligtvis förekomma allvarliga reflexioner mycket sällan. Och antagligen saknas dessa ej heller af de ungdomliga läsare, hvilka skola finna det svårt att lägga boken ifrån sig, förrän de hunnit till sista sidan. För dem, som icke själfva äro begåfvade med en rik inbillningskraft eller spelande fantasi, är den kanske mest lämplig. De underhaltiga illustrationerna kunde icke blott saklöst vara borta; det vore en fördel för boken att vara dem förutan.

Grekiska Sagor af *Hedda Andersson*, illustrerad. Pris 2,75.

Fru Hedda Andersson, som redan skänkt vår barnbokslitteratur så många goda alster af sin penna, har äfven i år riktat denna litteratur med ett särdeles godt arbete.

De nordiska sagorna hafva på senare tider intagit en allt större plats i vår ungdomslitteratur både i skolan och som nöjesläsning. Men vi böra dock ej låta dem alltför mycket undantränga den grekiska sagovärlden, som spelar en sådan roll uti konsten och skönlitteraturen. Vi äro fru Andersson stor tack skyldiga, därför att hon här gifvit oss de välkända, evigt unga sagorna uti en tilltalande och fängslande form. Först få vi ett kortare urval af gudasagorna, sedan komma berättelserna om Herakles, Tesevs, Edipus, Argonauternas tåg samt slutligen utförliga skildringar från Trojanska kriget och Odyssevs hemfärd.

Hvem af oss minnes ej det spända intresse, med hvilket man följde dessa hjältars strider och växlande öden, — och vi äro öfvertygade, att samma känslor väckas hos de unga, när de läsa de »Grekiska sagorna». Författarinnans klara och fängslande framställningssätt samt det tacksamma ämnet äro en borgen för att detta arbete blir ej blott en lärobok i skolan utan äfven nöjesläsning i hemmet.

Illustrationerna, för det mesta tagna från afbildningar af grekiska vaser, äro särdeles väl valda.

Boken är lämplig för åldern öfver 12 år.

Till Österland. Reseskildringar af *P. Waldenström*. Pris 40 öre häftet.

Lektor Waldenströms reseskildring är ganska enkel, kanske litet prosaisk till och med, men den är mycket underhållande och därjämte instruktiv.

Han beskriver ej endast hvad han sett och upplefvat under sin färd, utan han redogör äfven för de historiska minnen, som äro fästade vid de orter han passerar, hvilket ofta ger honom tillfälle att beröra allehanda bildande ämnen. Så t. ex. föranleder honom hans besök i Konstantinopel att tala om Muhammeds lif och lära, för hvars innehåll han ger en klar och lättfattlig redogörelse. Besöket i Aten ger honom anledning att gifva sina läsare en öfversikt af grekiska kyrkans lära och skillnaden mellan densamma och den katolska kyrkans. Om något i hans framställning icke med lätthet skulle kunna förstås af en icke beläst publik, förklarar författaren det på ett både enkelt och lättfattligt sätt. Detta gör boken mycket lämplig till ungdoms- och folkläsning.

De skildringar från Palestina, hvilka förekommit i den del af arbetet, som hittills blifvit utgifven (9 häften) omfatta land och folk, produkter och klimat såväl i forna som nuvarande tider. Föرنämligast uppehåller sig naturligtvis förf. vid de ställen, där Kristus lefvat och hvilka genom minnet af hans stora gärningar blifvit dyrbara

för hans bekännare. Nionde häftet slutar med författarens besök i Nazaret. Vackra och talrika illustrationer gifva åskådighet åt skildringarna.

Arbetet, som kommer att utgifvas i omkring 20 häften, är som vi redan hafva sagt, särdeles passande till ungdomsläsning. Vi äro öfvertygade om, att mogen ungdom med stort nöje skall läsa dessa omväxlande och roande skildringar, genom hvilka en godmodig humor ofta framskymtar.

I Gogs och Magogs land. Skildringar och studier från en resa i Kaukasien af *M. Anholm*. Pris 6,50.

Då författarinnan gifvit sina reseminnen från Kaukasien det mystiska namnet »Gogs och Magogs land», har hon därmed velat antyda, huru dessa näjder redan i den aflägsna forntiden betraktades som ett hemlighetsfullt sagoland samt hur det med skäl betraktas så än i dag.

På ett mycket lifligt och sympatiskt sätt skildras här Kaukasien rikedom på växlande, storslagna naturscenerier, hvilka än äro af yppig, bedårande skönhet, än af skräckinjagande, dyster ödslighet, ägnad att frammana sägner om demoniska makters inflytande. Om de olika folkslag som, bebo detta land, berättas också mycket, som är af intresse. Man får t. ex. veta, hur georgier och armenier påstå sig hafva innehafvt sina områden sedan Noaks tid, samt att ättlingar finnas bland dem härstammande, i rakt nedstigande led från flyktingar vid Jerusalems förstöring, m. m., hvilket bevisar folkens uråldrighet. Föräldrade seder, klädedräkter och bohag beskrivas också med mycket lifliga färger. Det märks väl, att den talangfulla författarinnan med klar blick och det varmaste intresse har sett sig omkring.

För den mognare ungdomen bör det resultat af hennes forskningar, som här gifvas den, blifva till både nytta och nöje.

Fru Holmfrid. En tidsbild af *Mathilda Lönnberg*. Prisbelönt vid Iduns stora pristäffing 1894. Illustrerad af *Viktor André*n. Pris 3,75.

Med ganska lifliga färger skildras här den tid, då Erik XI och Knut länge lågo i strid med hvarandra.

Händelserna vända sig egentligen kring Holmfrid Ingemarsdotter, en fader- och moderlös rik arftagerska, hvilken som barn upptages af Johan Sverkersson och efter hans död uppfostras i Askaby kloster. Vid femton års ålder kommer hon »som fullväxt mö» till lagmannen på Bjällbo och blir här förenad med dennes son Sune. Det är konung Knut länge, som ställer till detta parti för att därigenom vinna lagmannens och hans sons vänskap.

Holmfrid själf har naturligtvis intet att säga vid uppgörandet af denna giftermålsaffär. Det är uteslutande konungen, som i faders ställe råder öfver henne och hennes många gods.

På ett af dessa gods bosätta sig de nygifva. Men herr Sune, som ej mycket bryr sig om sitt unga vif, hedrar henne sällan med sin närvaro. Mellan jakter samt besök hos vänner och fränder i konungens hird delar han sin tid.

En dag vid återkomsten hem från ett längre besök i Vester-götland, öfverraskas han emellertid af sin makas fägring. Hon, som förut i hans ögon varit blott ett obetydligt barn, har hastigt utvecklat sig till en den vänaste kvinna. Nu först vaknar kärleken till henne, men på samma gång också hans svartsjuka.

Holmfrid beskyddar i hemlighet den bortjagade kung Eriks fredlösa vänner. Sune märker, att en ung man har besökt henne. Strax misstänker han, att hans hustru är honom otrogen och straffar henne på det grymmaste för detta förmenta brott. Han drager sitt svärd och skär i vredesmod af hennes gyllene lockar, rycker af henne kappan, den gifva kvinnans hedersdräkt, och kör bort henne i den kalla vinternatten från hem och härd.

Snart får han veta, att hans unga hustru är oskyldig och gör nu allt för att återfinna henne, men förgäfvets. Förtviflad lämnar han då sin gård och begifver sig till konung Knut.

En prest från Söderköping finner Holmfrid nästan döende i skogen och för henne till sitt hem. Därifrån kommer hon till stadens borgmästare, i hvilkens hus hon råkar sin frände, biskopen i Linköping. För honom omtalar hon, hur hon blifvit behandlad af sin man, den hon förut hade älskat, och förklarar, att hon aldrig kan förlåta honom och ej heller återvända till Jämjö. Biskopen för henne nu till sin syster Irmegard, hustru på Skäldovik, som mottager och bemöter henne med moderlig ömhet.

Efter en tid blir Irmegard mördad af Sune, som sedan uppsöker Holmfrid. Med hotelser och böner vill han förmå henne att återvända till honom. Men Holmfrid svarar ett bestämdt nej och vänder sig med afsky ifrån honom.

Följande natt blir Sune själf mördad af vänner till kung Erik XI, hvilken efter att i sin tur hafva förjagat Knut, som förut hade förjagat honom, nu åter är herre i landet.

Holmfrid gifter sig med sin moderliga väninnas, Irmegards, son och blir nu ändtligen lycklig.

Vi kunna med allt skäl rekommendera boken åt mognare ungdom såsom en både åskådlig och rätt intressant tidsskildring.

Från kojan till palatset. Presidenten James A. Garfields lif af *W. M. Thayer*. Andra omarbetade upplagan. Pris: häft. 2 kr. kart. 2,50.

Redan af titeln kan man ju tydligt nog förstå, hvad denna bok innehåller. Man får följa Garfields växlande öden från hans barndom i »kojan», där han som en god och lydig son framlede sina dagar till hans död vid omkring 50 års ålder, då han hade hunnit upp till »palatset» som en af Amerikas mest framstående presidenter.

Den lifliga skildringen af Garfields varma gudsfruktan samt af den okufliga energi och omutliga heder, som banade honom väg till den höga ställning, han uppnådde, bör vara en både intresserande och uppfostrande läsning för ungt folk, särskildt för gossar öfver 12 års ålder.

På forskningsfärd efter Björling och Kallstenius af Axel Ohlin. Pris 2,75.

Sommaren 1894 utsändes af geografiska sällskapet i Philadelphia en expedition till Grönland för att uppsöka och hemföra löjtnant Peary och hans sällskap, hvilka öfvervintrat därstädes. Författaren af föreliggande arbete medföljde denna expedition i egenskap af dess zoolog, för att få tillfälle att anställa forskningar efter våra försvunna landsmän på de ställen, som dessa besökt eller ämnat besöka under sin forskningsfärd i de grönländska farvattnen. Det är de iakttagelser han gjort öfver naturen och djurlifvet i dessa höga breddgrader och resultaten af sina forskningar efter de två unga svenskarna, förf. meddelat i detta arbete. Det inledes med en kortfattad redogörelse för de expeditioner, hvilka förut besökt dessa ödsliga trakter, alltifrån Baffins expedition år 1616, hvarunder denne berömda sjöfarare gjorde ett fåfängt försök att här finna en nordvestlig genomfart till Kina och Japan, ända till Peary's båda intressanta grönländsfärder under åren 1891—92 och 1893—95. Skildringen af den expedition, i hvilken förf. själf deltagit, är frisk och underhållande. Synnerligen gripande i all sin enkelhet är redogörelsen för besöket å en af Carey-öarna, där några lämningar af den olyckliga Björlingska expeditionen anträffades. Förf. håller före, att expeditionens undergång åtminstone till någon del berott på ledarens obekantskap med förhållandena i de arktiska regionerna och ett ringaktande af de svårigheter, som en forskningsresande här har att kämpa med. Äfven berättelsen om sammanträffandet med Peary och hans sällskap är mycket intressant.

Skildringarna af djurlifvet äro särdeles klara och åskådliga och vittna om god iakttagelseförmåga och vetenskaplig noggrannhet.

Böcker sådana som denna äro, äfven om de äro skrifna för en äldre publik, särdeles lämpliga för ungdom. Genom läsning af sådana arbeten utvidgas ej blott de ungas vetande, utan deras fantasi erhåller äfven en sund och god näring, då däremot de ofta ganska innehållslösa ungdomsböckerna i allmänhet lämna ringa eller ingen behållning. Boken passar för ungdom öfver 15 år.

Djurens lif af A. E. Brehm. Förförkortad upplaga af *Carl Cederström*. Pris 1 kr. häftet.

Ändamålet med utgifvandet af en förförkortad upplaga af »Djurens lif» är att göra det viktigaste af detta populära verks innehåll känt äfven bland den del af den stora allmänheten, som ej kan förskaffa sig den större upplagan till följd af dess höga pris (37 kr. 10 öre). Stilen i den förförkortade upplagan är klar och lättläst och

skildringarna af djuren och deras lefnadsvanor synnerligen tilltalande och intressanta. Urvalet ur det vidlyftiga material, som den stora upplagan innehåller, är gjordt med omsorg och sakkännedom. Allt, som är nödvändigt för uppfattningen af djurens egendomligheter, är bibehållet. Det har tyvärr befunnits nödvändigt att borttaga mången roande skildring, men hufvudsakligen hafva förkortningarna åstadkommits genom uteslutande af en mängd mindre kända djurarter.

En stor del af de med rätta mycket berömda illustrationer, som finnas i den större upplagan, pryda äfven detta arbete. Det utkommer i 12 häften, hvilka tillsammans skola utgöra en volym. Fyra häften, omfattande däggdjuren, äro utkomna.

Boken passar för och barn ungdom öfver 12 år.

Kärlek till djuren. Några allmänfattliga och undervisande skildringar ur djurens värld. Af Fru *Eliza Brightwen*. Översättning af *Anton Stuxberg*. Med 24 bilder i texten. Pris 30 öre.

Ofvannämnda lilla bok är blott ett utdrag ur ett större arbete med samma titel. Men vi äro öfvertygade, att våra djurskyddsföreningar och djurvänner, hvilka den är tillägnad, med både nöje och tacksamhet skola mottaga den. Helt visst kunna äfven dessa små älskliga och rörande skildringar ur djurens lif göra sitt till att väcka mera ömhet för de varelsor, som kanske i själisk utveckling stå oss människor närmare än vi ana.

Som vi hafva skäl antaga, att många bland de unga höra till djurvännerna, hoppas vi, att boken äfven bland dessa får en god spridning.

Ur djurlifvet i Norden af Nordahl Rolfsen. Översatt af *J. C. v. Hofsten*. Pris 3 kr.

Författaren till denna bok, den i sitt hemland, Norge, välkände Nordahl-Rolfsen, säger i sitt företal, att då han för sina barn, som älska djurhistorier, berättat allt hvad han i den vägen kunnat finna i böcker, de likväl icke läto sig nöja, utan bådo sin far skriva till människor på landsbygden, som lefde tillsammans med djuren i ladugård och i skog, vid arbetet och på jakten, för att få veta något mer.

Det är just detta Nordahl-Rolfsen gjort, och det är på det sättet hans bok om djuren kommit till. Boken bär också alltigenom prägel af att vara något »i första hand». Alla berättelserna hafva något trovärdigt och enkelt; något af folksagans tonart går igenom det hela. Boken torde icke lämpa sig att läsa i sträck, utan hellre litet i sänder. Vi få nämligen först varghistorier på 42 sidor, fågelhistorier på 37 sidor o. s. v.

Eivind Astrup, grönlandsfararen, har bidragit med ett intressant kapitel om »Djurlif nära Nordpolen». Författaren själf har skrivit om Österdalen.

Vi skulle ha önskat att översättarinnan, till fromma för de svenska barnen, angifvit hvar i Norge en del namngifna orter äro

belägna, såsom t. ex. Odalen, Jäderen m. fl. Då dessa namn icke förekomma i svenska geografier, så veta ju icke barnen, om de läsa om djur i södra eller norra delen af Norge.

Barn från 10 år skola med stort nöje läsa boken; den kan för öfrigt intressera läsare af hvilken ålder som helst. Förträffliga teckningar (vi kunna kalla dem »biologiska») öka bokens värde.

Pekka Huskoinen. En drifvar-finnes lif och jakter i Vermlands och Dalarnes skogar (fortsättning af Örjan Kajland och hans pojkar) af *Gustaf Schröder*. Med 4 teckningar af *Aug. Malmström*. Pris 3,75.

Den gamle förf. berättar ännu lika friskt och varmt sina historier om lifvet, sådant det ter sig hos finnarna, det främmande folket österifrån, som en gång invandrade i Värmlands skogar. Att referera är här-aldeles öfverflödigt, då ju Gustaf Schröders sätt att berätta är alltför väl känt bland en god del af Sveriges ungdom.

Vi behöfva blott omtala, att vi till julen kunna bjuda vår ungdom på en fortsättning af Örjan Kajland och hans pojkar.

Hjältarne i denna berättelse lefva på Karl X Gustafs tid och äro till en del s. k. drifvar-finnar, som råka i delo med de svenska bönderna och de svenska myndigheterna. För att skaffa sig rätt begifva sig ett par af dem till Stockholm, där de visserligen ej träffa kungen, men «Grefve Per».

Mot slutet af berättelsen få vi veta, huru finnarne under det danska kriget tappert bistå de svenska soldaterna på norska gränsen. Hela berättelsen har en historisk ram. Vi behöfva ju ej säga, att vi jämte framställningen af hjältarnes alla faror och äfventyr få förträffliga skildringar af naturen och djurlifvet. Rekommenderas till ungdom från 14 år.

Nybyggarna eller Susquehannas källor af *Fenimore Cooper*. Öfvers. af A. Pris inb.: 3,75; häft.: 2,75.

Coopers arbeten äro så allmänt kända, att någon redogörelse för innehållet i »Nybyggarna» ej här kan vara behöflig. Vi vilja blott påminna föräldrar och ungdomens öfriga vänner, att den särdeles väl passar till ungdomsläsning. Också har den liksom Coopers öfriga berättelser under mer än en generation med förtjusning lästs af ungdomen i alla länder.

Hvad som i synnerhet gör den store författarens poetiska skildringar så lämpliga till läsning för de unga är, att de ej endast roa och fångsla läsaren, utan att de äfven verka förädlande på känsla och fantasi, något som tyvärr ej kan sägas om flertalet af de arbeten, som vår moderna ungdomslitteratur har att bjuda på.

Under titeln: »**Skinstrumpa**» eller **Nybyggarna vid Susquehanna** har en bearbetning för ungdom af samma arbete utkommit. Berättelsen är betydligt förkortad i bearbetningen, ty denna innehåller endast 113 sidor, under det den här ofvanför omnämnda öf-

översättningen har 416 sidor och därtill betydligt finare stil. Bearbetningen är gjord med omsorg och skall utan tvifvel läsas med mycket nöje af barn. Passar helst för 14- och 15-åringar. Boken är illustrerad och kostar 1,50.

Skalpjägarne eller krigståget mot Navajoerna af kapten *Mayne Reid*. Öfversättning och bearbetning. Med 5 illustrationer. Pris 1,75.

Det finnes åtskilliga böcker inom ungdomslitteraturen, hvilka tyckas åtnjuta en slags klassisk odödlighet, i så måtto att de aldrig helt gå förlorade i bokmarknadens breda ström, utan ständigt åter framträda i en eller annan pånyttfödd skepelse. Oftast är det utländska arbeten, hvilka sålunda, sedan de först blifvit öfversatta och utkommit i en eller flera upplagor, åter möta oss i sammandrag, i godtköpseditioner, i omarbetningar eller bearbetningar — ofta öfversatta äfven de — eller inregistrerade i något af de många samlingsverk, som utgifvas under namn af ungdomsbibliotek, ungdomsböcker, ungdomens bokskatt m. fl. — Till dessa slags böcker hör äfven »Skalpjägarne», hvilket är så mycket mera förvånande som Mayne Reids författarskap redan länge ansetts bära prägeln af något förlagadt. En mängd s. k. fakta och data äro för den nuvarande generationen främmande. Men de spännande äfventyren hafva kanske kvar något af den forna tjuskraften, och därpå torde författaren hafva räknat, då han i år utsändt en ny öfversättning och bearbetning. Hvem som haft redaktionen om hand, står icke angifvet, men man behöfver icke slå upp många sidor i boken för att finna, att den som bearbetat sitt original på detta sätt är icke blott vårdslös, utan okunnig om sitt eget språks enklaste regler. Några exempel må anföras: han trodde sig höra skott och dessa förde hans tankar på *sina* reskamrater»; — »alla hade ett gemensamt hopp, att blifva *oskadliggjorda* för alla de misräkningar, som drabbat dem»; — »nu kom något att tilldraga sig»; — »vilken för alltid sagt farväl af de kamrater»; — »*framsäg* den där fromna sången», o. s. v. Icke sällan äro ord uteglömda eller omkastade och satsens konstruktion oredig, så att den måste läsas flera gånger för att kunna förstås. Det faller af sig själf, att under sådana förhållanden allt det lätta och karakteriserande i förf:s stil går förloradt. Man får blott kvar det torra skelettet af berättelsens innehåll, de vilda bragderna, de blodiga striderna, de otroliga äfventyren och det lyckliga slutet på alltsammans. — Då det finnes så godt om andra roliga böcker, som med allt skäl kunna anbefallas, anse vi oss böra afstå från inköp af denna bok. Illustrationerna äro af den vanliga sorten, antagligen efter tyska förebilder, och priset synes icke vara billigt.

Vid indiangränsen af *William O. Stoddard*. Öfversättning från engelskan af *J. Rogh*. Med 4 illustrationer. I pappband, pris 3 kr.

Nybyggarnes lif för mer än hundra år sedan, i den del af Norra Amerika som då var »the far west» d. v. s. trakterna omkring Erie-

och Ontariosjöarna vid Niagara, »det dånande vattnet» och öster om Ohio, skildras här på ett anslående och trovärdigt sätt. I en liten koloni, belägen vid gränsen af indianterritoriet, är det ju naturligt, att tanken på de vilda grannarna ständigt måste vara den främsta i allas sinnen. Från bokens allra första sida förberedes man på ett omsorgsfullt planlagdt anfall af de sex förbundna indianstammar, hvilka enligt förf. fordom gingo under det gemensamma namnet »irokeser»; men icke förr än tio sidor från slutet komma planerna till verkställighet och krigstjuset upphäfves på allvar. Afsikten har utan tvifvel varit att härigenom öka spänningen, men den långa väntan på att det skall »blifva något af», verkar snarare tröttande.

Man är förf. tack skyldig för att läsaren sparas alla råa och ohyggliga scener, så vanliga i en bok hvarest rödskinnen äro med. Här skildras indianerna sådana de verkligen äro och alltid torde ha varit, såsom en i yttre och inre afseenden för civilisationens välgärningar oemottaglig ras, hvilken därför *måste* vika för den framträngande högre kulturen.

Språket är lifligt och själfva berättelsen i all sin enkelhet underhållande och icke utan åtskilliga humoristiska detaljer. Ett och annat uttryck såsom t. ex. då en lurande indian liknas vid en »mänsklig tomahawk, lyftad till hugg» eller det talas om »en blyplomb i käften», kan väl vara mindre väl valdt, men sådant förekommer icke ofta. Då det på flera ställen talas om »tories» såsom de bittraste motståndarne under den amerikanska frihetskampen, borde en förklaring gifvits på denna benämning, ty det kan icke förutsättas, att den unge läsaren skall förstå att därmed menas ett politiskt parti i det gamla engelska moderlandet. Inom berättelsens ram skimtar äfven bilden af den unga republikens främsta man, Georg Washington själf. — Af ofvanstående framgår, att »Vid indiangränsen» är väl värd att läsas af den tolf- till fjortonåriga ungdom, för hvilken den synes vara skriven.

På krigs- och spejarstråt af G. A. Henty. Öfversättning och bearbetning från engelskan af d:r P. Hallström. Pris 2,25.

De händelser, som här äro skildrade, tilldraga sig dels strax före dels under det amerikanska frihetskriget. Hjälten i berättelsen är en ung amerikanare af engelsk börd, hvilken under kriget tjänstgjorde som spjåre vid ett brittiskt regemente, som var förlagdt i Canada. — Många och farliga voro naturligtvis de äfventyr hjälten och hans vänner — en gammal jägare, en ung neger och ett par indianhöfdingar — råkade ut för under sina rekognoseringsfärder, men lyckan var dem städse huld. Helskinnade lyckades de gång på gång att smyga sig genom stora skogar, där det vimlade af mordlystna rödskinn, hvilka voro i förbund med deras fiender och hvilka dag och natt följde deras spår med samma ihärdighet som hundarna följa villebrådet. Mer än en gång lyckades vännerna att öfverlista de fientliga indianernas slugaste spårhundar, och vid ett par tillfällen

drefvo de hundratals röda krigare på flykten, utan att i det vilda stridstumlet själfva erhålla ett enda sår.

Händelserna äro mångskiftande, men ej som annars oftast är fallet med de äfventyr, som skildras i »indianböcker», onaturliga och fasansfulla. Förf. håller sig alltid inom det naturligas och rimligas gränser och söker ej särskildt att väcka de unga läsarnes intresse genom ohyggliga detaljer och skräckscener. Sådana saknas visserligen ej, scener från ett krig, i synnerhet från ett krig i hvilket indianer deltaga, kunna naturligtvis ej hafva en idyllisk prägel; men de äro dock ej af den skräckinjagande art, som göra en del »indianhistorier» så motbjudande för äldre läsare och om än tilldragande, likväl så osunda för de unga.

Öfversättningen är omsorgsfullt gjord, och stilen är klar och värdad. Boken passar bäst för barn mellan 12—15 år.

Lifvet i Hemmet (Home Influence). En berättelse för mödrar och döttrar af *Grace Aguilar*. Ny svensk öfversättning. Pris 2,50.

Lifvet i hemmet utkom redan på 1840-talet och torde vara bekant för mer än en af våra läsarinnor under dess engelska namn »Home Influence». De, som redan känna till denna bok, skola säkert med nöje hälsa denna nya öfversättning välkommen och gärna sätta boken i handen på de unga. Här möta oss visserligen inga spännande händelser, inga ungdomens ystra upptåg, som i så många moderna berättelser, men personerna äro älskliga och tilldragande, karaktererna väl tecknade och den ädelt tänkande, varmhjärtade moderns kärleksfulla, uppfostrande inflytande på de ungas sinnen och hjärtan är teknadt med fin och säker hand.

Med intresse följer man händelsernas gång i detta hem, där solsken och mulna dagar omväxla, och där mörka skuggor stundom fördystra hemlifvet; med saknad skiljes man från de unga, hvilkas glädje och sorg man delat och som man följt under de viktigaste åren af deras utveckling. Boken blir helt visst en kärkommen läsning för unga flickor från 14 år.

Vikingaättlingar. Berättelse för gossar af *Hjalmar Hjorth Boyesen*. Öfvers. af *Ellen Bergström*. Med illustrationer. Pris inbunden 2,25.

De tio berättelser, vi här hafva att rekommendera åt 12—15 åriga ungdomar, flickor lika väl som gossar, äro af ett mycket omväxlande innehåll samt äro roligt och väl berättade. Stundom skilddras dock händelser, hvilka förefalla något onaturliga.

I den första berättelsen till exempel kommer en norsk yngling, som får följa sin far till Konstantinopel, på så förtroligt fot med själfva sultanen, att denne inom kort lofvar honom att i det kaiserliga stallet välja sig hvilken häst han behagar. Gossens val faller då på ett ytterst dyrbart arabiskt sto vid namn Zuleika. Sultanens egen son, som själf vill äga stoet, gör allt för att få det, men förgäves. Den norske ynglingen behåller sitt sto och reser sin väg.

I en annan historia — »Från Ultima Tule», beskrives ett skeppsbrott, och man får veta, att en lots, som drager upp en drunknad man, finner innanför dennes rock en ljuslockig gosse med späda lemmar, tryckt intill den liflöses kropp. Samma lille gosse är några veckor därefter nog försigkommen att skriva brev till sin moder i form af dagbok, visserligen i en barnsligt frisk pojkestil, men på samma gång med ett ganska sammanhängande kulturhistoriskt innehåll. Samtidigt härmed är också samme späde yngling ute på björn-jakt, men skjuter ej själf någon björn, utan blott fem alkor. Hur gammalt kan detta märkvärdiga gossebarn vara?

Allt detta är emellertid, likasom det öfriga i denna berättelse-samling, skildradt med ganska mycken talang. Boken kan ej gärna förfela sitt mål att roa sina läsare. Den mest rörande af berättelserna är den tredje i ordningen., »Lif för lif». Den mest poetiska torde vara »Solens systrar», en lapsk saga, upptecknad af professor J. A. Friis.

Kleopatra af *Georg Ebers*. Öfversättning från tyska originalets nionde upplaga. 2 delar. Pris 3,50.

Som litterär konstprodukt är Kleopatra utan tvifvel underlägsen de arbeten af samme författare, hvilka förut genom öfversättning blifvit införlifvade med vår litteratur. Trots sin grundliga kännedom om den forntida egyptiska odlingen, har den lärde egyptologen ej lyckats få någon kraftigare lokalfärg öfver sina skildringar. Om ej namnen på ställen och personer påminte läsaren om hvilken tid och ort förf. valt för sin berättelse, skulle han lätteligen kunna glömma, att det gamla Egypten är händelsernas skådeplats. Äfven de historiska personligheterna äro ganska ytligt behandlade. Kleopatra skildras som en öm moder och en trofast, älskande maka, hvars första omsorg är barns och makes välfärd. Sätter hon någon gång sin gemäls lycka och framgång på spel, såsom hon t. ex. råkade göra genom att under slaget vid Actium taga till flykten, så gör hon det af kvinnlig räddhåga och oförmåga att kunna beräkna de ödesdigra följderna af sitt handlingssätt. Ebers' Kleopatra är med ett ord en tämligen vanlig kvinna, hvilken hufvudsakligen genom sin skönhet och sin höga rang skiljer sig från mängden af sina medsystrar. Förf. förbiser så godt som aldeles hennes öfriga egenskaper — såväl onda som goda — hvilka jämte rangen och skönheten för en tid gjorde henne till en af de förnämsta figurerna i det drama, som mot slutet af gamla tiden, utspelades på världens stora skådeplats, af den tidens märkligaste och högst begåfvade personligheter. — Antonius och Oktavianus äro mera flyktigt skisserade, men en mängd bipersoner ge lif och rörelse åt berättelsen. — Händelserna äro mycket underhållande och omväxlande och i allmänhet förekommer i detta arbete färre longörer än i författarens öfriga romaner.

Ebers' arbeten läsas i allmänhet med förkärlek af ungdom. Äfven »Kleopatra» kommer utan tvifvel att vinna de ungas bevägenhet, och vi tveka ej att rekommendera den till ungdomsläsning,

ehuru vi beklaga den ensidighet, som röjer sig i behandlingen af det historiska stoffet, hvarigenom arbetets värde betydligt förringas. Passar endast för mogen ungdom.

Andrew Brown eller *Den röde spionen* af F. J. Pajeken. Öfversättning af B. A. Finell. Pris 3 kr.

Två arbeten af samma författare hafva förut från tyskan blifvit öfverflyttade till vårt språk. Med den ena af dessa, »Trappern Jim», har det i år utkomna arbetet starkt syskontycke; temat är detsamma och mellan variationerna är ej heller skillnaden synnerligen stor. Någon orginalitet kan således »den röde spionen» ej berömma sig af, men då fråga är om en bok för ungdom, har detta ej så mycket att betyda; våra äfventyrsälskande gossar och flickor höra gärna samma händelser berättas om och om igen, blott de äro roliga, och det äro utan tvifvel Andrew Browns äfventyr.

Hjälten i berättelsen är en ung halvblodsindian, som genom umgänge med ett par hvita män — en gammal krämare och en pälsjägare, som sedan befinnes vara hans far — lär sig att uppskatta »blekansiktenas» dygder och öfverlägsna bildning. Han öfverger sina stamförvandter, hvilka sårat hans själfkänsla eller rättare sagdt hans egenkärlek och antar tjänst som spjåre vid ett amerikanskt regemente. Då han emellertid behandlas med misstro och öfvermod af de hvita, återvänder han till de sina men öfverger dem åter efter en kort tid, förbittrad öfver deras opålitlighet och djupt upprörd öfver deras djuriska råhet. Genom en rik engelsk sportsmans frikostighet blir han sedermera satt i tillfälle att i en af Amerikas stora städer förvärfva kunskaper och bildning. Efter slutade studier återvänder han till sin fattiga hembygd i närheten af Black hills och träder som spjåre än en gång i regeringens tjänst, för att kunna vaka öfver att det röda folkets rätt ej kränkes af myndigheterna. Det inflytande han småningom lyckades att förvärfva öfver indianerna använde han framför allt till att hindra dessa att motsätta sig den allt mera framträngande kulturen.

Grymheter och vilda blodsdåd, af hvilka »indianböcker» bruka öfverflöda, förekomma här ytterst sparsamt. Man kan därför sätta boken i händerna på barn, utan att behöfva frukta att innehållet skall verka alltför retande på fantasien. Indianerna äro i allmänhet tecknade med mörka färger, men sannolikt torde den bild förf. ger af den vansläktade återstoden af det olyckliga röda folket ej mycket skilja sig från verkligheten. De hvita däremot äro framställda som mönster af högsinhet och dygd, och deras bilder framstå ännu ljusare och klarare genom jämförelsen med rödskinnens osympatiska gestalter.

Mot öfversättningen skulle åtskilliga anmärkningar kunna göras. Man är stundom frestad att tro, att öfversättaren ej riktigt känner betydelsen af de svenska orden. Så t. ex. säges det på många ställen att ryttarne, då de om aftonen hemkommo till lägret, »sادلade och betslade» sina hästar. Om mornarna innan de redo ut sadlade och betslade

lade de dem naturligtvis också. På ett ställe säger öfversättaren att en indianhöfdings svarta hår »nedföll från den fingersbredda, blodröda hufvudskålen i med röda band lindade flåtor». Oaktadt sådana lfe förekomma på flere ställen är stilen för öfrigt klar och lättläst.

Tom Sawyer, en skolpojks historia af Mark Twain. Öfvers. af L. Lipmanson. 4:de upplagan. Pris häftad 2 kr, kart. 2,25.

Tom Sawyer har icke upptagits på bok-komiténs förteckningar öfver för barn och ungdom lämpliga böcker. Denna så allmänt bekanta bok torde emellertid hafva fått en mycket vidsträckt spridning, att döma af det antal upplagor, som redan utkommit; då en ny sådan utgifvits till instundande jul, är det måhända icke öfverflödigt att här nämna något om densamma.

Bokens förtjänster ligga i öppen dag. Kvickheten och friskheten i de komiska dialogerna, den skarpsinniga karakteriseringen, åskådligheten af sceneriet för äfventyren röja en mästare i berättelsens konst. Teckningen af »a smart boy» efter amerikanska begrepp, är så ypperligt utförd, att Tom Sawyer blifvit en typ för odygdiga och okynniga skolpojkar. Men hans otaliga påfund, hans fyndighet att reda sig ur alla klämmor, hans mod och uthållighet hafva ock gjort honom till en slags idealisk skolpojks hjälte, och det förtjänar han ej, ty Tom är ingen bra gosse. Det klandervärda i hans uppförande och de verkliga karaktersfelen, framhållas dock ej med ogillande, snarare tvärtom. Osanning, olydnad, oärlighet, lättja äro för honom icke afskräckande, att neka och ljuga är i skolan brukligt, och han vidhåller det af princip. Detta tyckes honom lika naturligt som att sent på natten »gå till sängs genom fönstret». Det talas om hans goda hjärta och det sägs flerstädes, att Tom ansåg tant Pollys sorg värre än hennes slag, men någon bättring spörjes icke; han är genast lika färdig att ånyo framkalla hennes tårar. Betänkeligast är dock det ständiga gycklet, för hvilket intet är högt eller heligt: gudstjänsten, skolan, ordningsmakten, folket i staden, läraren, allt är föremål för ironi och hån, som yttrar sig icke blott i ord utan i handling. Långt utom det tillåtna skämtets gränser gå sådana skandalösa uppträden som gossarnes på förhand anordnade inträdande i kyrkan, där en sorgfest i anledning af deras förmodade död firas i närvaro af i sorg försänkta anhöriga; eller vid den offentliga examen i skolan, det oförsynta tilltaget med lärarens peruk och den förgyllda hjässan. Därtill kommer, att den brådmogne Tom med all sin begåfning är nära nog lika okunnig och vidskeplig som den öfvergifne gatpojken, hans vän och kamrat. Kurtiser med småflickorna under vederbörliga kärleksförklaringar, kyssar, koketteri och svartsjuka är också allt annat än uppbyggligt.

Från moralens synpunkt är alltså glorian kring Toms hufvud ett falskt och vilseledande sken, och därför kan boken icke heller räknas till den goda ungdomslitteraturen. De fortsättningar af Tom Sawyer, hvilka senare utkommit, äro i ofvan omnämnda afseenden bättre; de lämna icke rum för samma anmärkningar och berättiga ej till samma ogillande.

En snäll gosses dagbok af förf. till »En liten ostryngs dagbok.»
Öfversättning af *Ernst Lundquist*. Pris 1,50.

En snäll gosses dagbok är en bok på 135 sidor, som föreställes vara skriven af en 9-åring, som är så klen i rättstafning, att vi endast på denna grund skulle vilja afråda alla från, att i denna förbistringens tid på rättstafningsområdet, skänka denna bok åt ett enda svenskt barn. Dess föregångare, »En liten ostryngs dagbok» på 180 sidor är likaledes skriven af en gosse, fullkomligt okunnig i rättstafning.

Då nu »den snälle gossen» är en riktig mästare i ett humoristiskt skrifsätt, så blir man bra förvånad öfver, att han ej en gång kan skriva så enkla ord som »snäll» och »hoppa» utan skrifer »snell» och »håppa». Hvad bokens innehåll beträffar så är den full af äkta amerikansk humor från början till slut. Öfversättarens namn är ju en borgen för en förträfflig och ledig öfversättning och den märkvärdiga stafningen är mycket väl »gjord». Gamla människor kunna verkligen med nöje och under stor munterhet läsa om, huru den snälle gossen söker att tillämpa de vishetsreglor han får höra i hemmet och skolan; men som barnbok kunna vi ej anse den lämplig.

Vi vilja ur högen taga ett kapitel och omtala hvad den snälle gossen häri hinner att utföra. Låt oss taga det 5:te! Husets tjänarinna, Margret, har på ett ögonblick gått ifrån sitt strykjärn. Vår hjälte kommer in i köket och börjar att stryka, men springer ifrån det heta järnet, som står på en bordduk. Vidare har han druckit ur sin sjuka systems buljong, ätit upp en pudding och lagt en smällare i kolboxen, denne smäller af i spisen, där denne sedan släcker elden. Vidare tar han bort sidenparaplyet för en af husets gäster och sätter dit ett pappersparaply i stället. Så tar han fjädern ur sitt bolster för att sedan »tjära och fjära» grannens katt; denna katt skall han sedan skjuta, men skjuter i stället sönder en gammal klocka. Och detta är ingalunda en af hans »bästa» dagar. — I slutet af boken uppträder han på ett frälsningsmöte och bekänner där högt en hel rad af sina förseelser.

Att allt detta och mycket mer är berättadt med en oförliknelig humor, vilja vi ej förneka, men denna humor kommer aldrig att af barn uppskattas och förstås — ty den passar ej för barn.

Bland fält och ängar af *Amanda Kerfstedt*. Berättelse för barn och ungdom. Pris 2,75.

De barn som fru Kerfstedt i diktens värld lefvat med »bland fält och ängar», och om hvilka hon själf säger, att hon lärt att älska dem, de skola för visso också blifva älskade af alla de unga, som få läsa om dem.

Bokens hjälte är den lille duktige Punkt Olof Jansson, han, som var sin fattiga moders och sin lilla systems stöd från den tid, han själf var en liten pilt på 11 år. Med hvilket varmt intresse följa vi ej hans arbete, då han med biträde af mjölnardrängen Kalle rustar upp den gamla f. d. smedjan till bostad åt sin mor, sig själf och sin syster. I ryttmästaren på den närbelägna herrgården har han

vunnit en god vän och gynnare. Ryttmästarens barn, framför allt den lilla sjukliga Lena, blifva Olles och Minas goda vänner och blifva snart lika varmt intresserade som de själfva af det nya hemmets tillväxt och förbättring.

Ingen må dock tro, att lifvet blef med ens en dans på rosor för vår vän Olle; nej, han har många strider att genomkämpa och många svårigheter att öfvervinna. Vi ha läst högst få barnböcker, i hvilka barnens inre lif, deras kamp för att göra det rätta, blifvit på ett så naturligt och fint sätt framställda. Och Olle är ingalunda någon romanhjalte eller en sådan där onaturligt from och god gosse, som en del engelska barnböcker bjuda på. Nej, Olle låter nog också han förleda sig till dumheter och obetänksamheter. Så blir han t. ex. af ryttmästarens son, Hans, narrad till att i sällskap med Hans utan lof taga ett par hästar för att rida till den närbelägna köpingen, där en konstberidartrupp för tillfället ger föreställningar. Gossarna råka ut för allehanda äfventyr och ryttmästarens dyrbara ridhäst blir af en konstberidare skuren i benet så illa, att han sedan måste skjutas. Ingen vet hvem som begagnat hästarna. Beskrifningen på Olles sinnesstämning under den tid, som nu följer, är så naturligt och väl skildrad, att hvarje uppriktigt barn måste känna igen sig själf — just så kändes det, när man hade varit med om något orätt. Med hvilket nöje läser man ej det bref, som Olle skref till Hans för att förmå honom att bekänna. »Man kan väl inte få något värre än smörj och det har då en öfvergång», med denna kläm slutar han.

Den rike ryttmästarens barn och den fattiga mor Annas barn ha ömsesidigt lärt hvarandra så mycket godt och hafva haft så mycket roligt tillsammans, att för dem den stora klyftan mellan fattiga och rika försvunnit. De ha alla blott varit barn och goda vänner. Det vore frestande att anföra mycket mera ur denna på en gång så goda och friska ungdomsbok, i hvilken det också är godt om märkvärdiga händelser och äfventyr af mångahanda slag. Vi få likväl inskränka oss att säga, det Olle slutligen blef ägare till sitt älskade Kalpumian, den gamla smedjan, med område. Men så hade han också arbetat duktigt för att nå sitt mål.

Eric Williams. En berättelse om skolan i Roslyn af *Frederic W. Farrar*. Från tjugufjärde engelska upplagan af *Ebba Nordenadler, f. Wester*. Pris kart. 2 kr.

Då man på titelbladet ser förf:s namn, så undrar man om denne kan vara identisk med den ryktbare andlige vältalaren och skriftställaren, af hvilken många framstående arbeten finnas öfversatta äfven på vårt språk. Det är ock verkligen samma Farrar som skrifvit denna bok, hvilken nu är utgifven i samlingen, »Läsning för gossar». Eric Williams var den första bok, som denna förf. skref, och den har, sedan första upplagan utgafs 1858, nu upplefvat närmare 30 editioner.

Boken skildrar lifvet i den skola, King Williams College vid Castletown på ön Man, som Farrar själf tillhörde under uppväxtåren, och denna skildring har tagit formen af en berättelse om en af gos-

sarna. Eric Williams framställes på ett sympatiskt sätt, såsom en begåfvad, högsinnad, god och älskvärd yngling. Icke dess mindre sjunker han småningom — den engelska titeln är ock» Eric or little by little» — från olydnad och försummelse till last, och från last till felsteg, hvilka stå förbrytelsen ganska nära. Hans andliga och kroppsliga krafter brytas, och det är en sorglig lefnadssaga som slutar med Erics död vid unga år. — Berättelsen kan för våra ynglingar dock knappt tjäna som varnande exempel eller ens vara af större intresse. Emellan de engelska och de svenska skolorna, äfven de nutida, äro förhållandena så alltför olika, och såsom dessa gestalta sig för så längesedan i dessa stora helpensioner med 250 lärjungar, synas de oss numera som ett slags kulturbilder af synnerligen afskräckande, nästan motbjudande art. Penalismen bland kamrater inom gosskaserner är i all sin vederstygglighet känd sedan gammalt. Mera främmande för oss är lyckligtvis den råa behandlingen från lärarnas sida. Örfilar och handplagg äro den vanligaste tillrättavisningen, och stryk utdelas så ofta att läraren helt naturligt i klassrummen alltid medför en stadig käpp, med hvilken så grundliga bastonader gifvas, att delinkventen tjutande vältrar sig på golvet. Prygel och arrest föregå de relegeringar, hvilka ske blott alltför sparsamt.

Boken innehåller många vackra sidor, många fint och känsligt tecknade naturbilder, många allvarliga reflexioner, — kanske alltför många i en bok för gossar — och den bär alltigenom prägeln af en sannt religiös anda. Att äfven språket är godt, behöfver icke sägas, då författarens namn är utsatt; öfversättningen synes vara gjord med omsorg och de korrekturfel, hvilka här och hvar förekomma, äro icke vilseledande.

Czarens fångar. Berättelse af *W. Kennedy*. Öfvers. från engelskan. Pris 2 kr.

En ung amerikanare Devereux, anställd vid Förenta staternas legation i Petersburg, har där gjort bekantskap med en förnäm ung ryska, Valérie Melnikoff. Ett ömsesidigt tycke uppstår dem emellan, och de förlofva sig. Valérie för Devereux en afton med sig till en af Petersburgs mest bildade kretsar, där sociala och politiska frågor diskuteras. Ingenting säges annat än hvad som kunde talas om i hvilken bildad krets som helst i det öfriga Europa, men följande dag arresteras alla deltagarne utom amerikanaren; de fängslade anklagas för sammansvärjning mot regeringen. De kastas i fängelse, hvarefter de utan dom eller ransakning sändas till Sibirien. Under färden dit och uti fängelset där utsättas fångarne för de svåraste lidanden och umbäranden, hvilket allt de bära med beundransvärdt tålamod och resignation.

Under tiden har Frank Devereux tänkt ut en djärf plan att komma sin trolofvade och hennes vänner till undsättning. Detta lyckas, och efter otroliga mödor och faror uppnå de slutligen Nicolaievsk vid Stilla Hafvet, där de finna det amerikanska fartyg som Devereux förhört för att möta dem.

Händelserna äro spännande, skildringen liflig och underhållande. Stilen är god, fränsedt några öfversättningsfel, såsom t. ex. att regeringen alltid kallas »styrelsen», samt en sats som följande: »Vandorns nerver voro fasta som järn. Hans ögon glänste, men hans hufvud var kallt» (his head was cool).

Boken kan rekommenderas åt ungdom om 15 — 16 år.

En kristens rustning. Af A. L. O. E. Pris häft: 1,50, i klotband 2,50.

Äfven i detta arbete ådagalägges den välkända författarinnan sin öfverlägsna förmåga att på ett enkelt och naturligt sätt framställa de djupa religiösa sanningar, hon vill inpräglade.

Själftva handlingen, hvilken vänder sig kring mycket mänskliga personligheter och vanliga förhållanden, är också tecknad på sådant sätt, att man ej undgår att känna sig intresserad.

»En kristens rustning» är alltså väl ägnad att blifva en värdefull insats i ett ungdomsbibliotek, som ej är afsedt att vara »blot til Lyst».

Allt eller intet. Svenskt original af Runa. Pris häft. 1,25, i klotband 2 kr.

Hvad som är egentliga anledningen till bokens titel, kunna vi ej rätt förstå. Men detta är också det enda, som är dunkelt i denna lilla berättelse. Den goda meningen med den är genomskinligt klar och bör helt visst kunna göra ett godt intryck på allvarliga unga sinnen.

Se här ett kort sammandrag af innehållet.

Den unga Ebba, dottern till förmögna, men ytliga föräldrar, börjar reflektera öfver sitt lif, hvilket hon finner vara tomt och gagnlöst. Hon längtar efter att blifva nyttig och öfvertalar sina föräldrar att låta henne blifva sjuksköterska. Hon kommer nu till ett stort sjukhem i Stockholm, och här får man följa henne tätt i spåren under hela hennes prof- och lärotid. Man får se henne till att börja med frukta och bäfva för det ansvar hon åtagit sig, man är med om att hon svimmar vid åsynen af en operation etc., men man märker på samma gång, hur hon under sin allvarliga sysselsättning utvecklas både andligen och lekamligen.

Denna afdelning af boken är särdeles åskådligt och bra skriven. Sedan kommer en erotisk afdelning, hvilken kanske utan skada kunde hafva varit litet mer summariskt behandlad.

Efter slutad kurs kommer Ebba som sjuksköterska till en af sjukhemmets läkare, hvars mor är sjuk. Den unga doktorn behandlar henne till att börja med mycket högdraget, men då han ser sin mor, som han tillber, allt mer fästa sig vid sin lilla sjuksköterska, får äfven han intresse för henne, och detta intresse öfvergår snart till kärlek. Ebba älskar också doktorn, men han är ateist och hon är kristen, hon afslår därför, fastän med blödande hjärta, hans giftermålsanbud.

Doktorn, som blir förtviflad öfver hennes vägran, reser strax utomlands och gifter sig där i sin bedröfvelse med en annan.

Efter moderns död kommer doktorn till Sverige med sin unga maka, sjuknar i difteri, blir skött af Ebba, och dör som kristen, lycklig och nöjd. Äfven Ebba känner sig därefter mera lycklig än någonsin och finner sig nu fullt tillfredsställd i utöfvandet af sitt kall.

En ren och god anda genomgår boken, som vi åt flickor öfver 15 år till det bästa kunna rekommendera.

Ädel kraft af *C. Wagner*. Öfversättning från franska originalets sjette upplaga. Pris 1,50.

Öfverskrifterna på de mer än tjugo kapitel, som boken innehåller, visa oss bäst hvad som är förf:s syfte. »Trohet», »Enkelhet», »Mannaheder», »Den inre vakten», m. fl., äro ju alla yttringar af den ädla kraft, som förf. önskar skall väcka och egga lifsglädjen och hoppet hos ungdomen. Härmed menas dock unge män, hvilka lämnat den första ynglingaåldern bakom sig, icke unga kvinnor; dessa, liksom kvinnan i allmänhet, äro förbigångna eller ställda i en skugga, som icke är för dem fördelaktig. Så t. ex. i definitionen på mannens och kvinnans heder eller i anekdoten i företalet.

Rektor Lindroth har till den svenska upplagan skrivit ett mycket berömmande förord, men uttrycker som sin åsikt, att »den som är mäktig franska språket, bör läsa boken i dess urskrift» och häruti vilja vi gärna instämma. Redan titeln »Vaillance» är vida mera betecknande än den svenska titeln, och hela den egendomligt fransyska stilen verkar på vårt språk stundom tröttande; utropstecknen äro för talrika, det är för mycket »ord», för många abstrakta fraser, för många konkreta exempel. Detta är dock af underordnad betydelse och förf:s kraftiga inlägg emot lifsledan och pessimismen jämte hans varma kärlek till de unga och hans brinnande nit för utvecklingen af deras bästa, deras ädla krafter, äro värda allt erkännande. Vi hoppas att detta må behjärtas af bokens läsare, hvilka vi önska måtte blifva många.

Titus. Rövaren på korset. En berättelse från Kristi tid. Af *Florence M. Kingsley*. Med talrika illustrationer. Öfvers. af *Emanuel Schmidt*. Pris: 2,25.

Den bok vi här anmäla innehåller en, dels på nya testamentet och dels på gamla legender grundad, skildring af Jesu lif och verksamhet.

Författarinnan säger sig härmed vilja »väcka ett nytt intresse för den gamla berättelsen». Hon menar den, som de fyra evangelisterna gifvit oss.

Denna författarinnsans afsikt kan ju vara mycket god och välmående. Men som vi af erfarenhet veta, att de flesta romantiserade skildringar af Jesu lif på jorden snarare försvaga än stärka kärleken till de bibliska berättelserna samt vanligen profanera deras heliga innehåll, kunna vi ej önska, att denna bok blir spridd bland våra unga.

Dessa skulle lätt komma i fara att efter läsningen af en sådan färglagd skildring af de bibliska händelserna blanda ihop bibelns ord med romanförfattarinnans och därigenom gå miste om det helgande intryck, som bibelordet i dess höga enkelhet är mäktigt gifva.

Mitt hem i skogen af *P. K. Rosegger*. Öfversättning från tyskan af *Nonny Lundberg*. Pris inb. 3,50.

Rosegger är en inom den tyska litteraturen sedan länge känd och värderad skildrare af folklif och natur. De korta berättelserna i hans nu föreliggande arbete bära formen af upptecknade barnomsminnen och röra sig kring den kroppsarbetande befolkningens hem- och hvardagslif. Stilen är präglad af en ren, barnafrom enkelhet, som dock icke utesluter en viss godmodig ironi. En djup och sann naturkänsla genomgår det hela och förlänar stundom ett älskligt behag, stundom ett gripande allvar åt de stämningar, som väckas af den doftande skogen, det blånande fjärran och den »elastiska» luften på höjderna.

Bland de många skildringarna, alla från den österrikiska alptrakten, må främst framhållas »När skogen brann». Efter en långvarig torka hade elden brutit ut, ingen visste på hvad sätt, men »på en gång slår det rasande elementet ut sina röda, segrande fanor, det blir lif öfverallt, ett fasansfullt lif, och »lågorna skapa själfva åt sig den storm, som bär dem vidare». Naturkraftens och människokraftens storslagna kamp är här återgifven med en intensitet, som ställer skräckscenen lefvande inför våra ögon.

Man bör icke läsa hela boken på en gång, »från pärm till pärm»; därtill äro de korta skildringarna för lika hvarandra, hemtade som de alla äro från samma miliö. Särskildt gäller detta om de kanske alltför många dödsbäddar och likvakor till hvilka författaren för oss. Till gemensam läsning i familjekretsar lämpar den sig däremot synnerligen väl, helst om åhörarna kunna instämma i de ord, med hvilka förf. slutar en af sina berättelser: »Då var jag ett litet barn; nu är jag ett stort barn — och jag är glad att så är». Dessa ord kunna sägas utgöra klaven till Roseggers författarskap.

På fjorton dagar. Berättelse ur hvardagslivet af *Jenny Osterman*. Pris 1,75.

Författarinnan säger själf om denna bok, att den är en berättelse ur hvardagslivet. Skildringen af detta hvardagslif är alltigenom naturlig, frisk och verklighetstrogen. Då vi i 14 dagar lefvat tillsammans med bokens båda små hjältinnor, den muntra förflugna Ettan samt den mera blida och stilla Maj, räkna vi dem till våra goda vänner och bekanta. Öfver hela berättelsen hvilat dessutom en poetisk fägring, och förf. har tvifvelsutan haft goda tillfällen att på nära håll studera barns olika skaplynnen.

Maj har sitt hem i staden, men vistas som gäst hos sin goda vän och skolkamrat Ettan, på det vackra Hallnäs. I Ettans hem

göra vi bekantskap ej blott med hennes föräldrar och muntre broder Sven, utan ock med den gamla »Vikan», hon som är allas vän och samvete, och som har så mycket att förtälja från sina ungdomsdagar. Ej lika älskad är den bittra och skarpa tant Tin, med hvilken också den glada Ettan tillåter sig att gyckla på ett smaklöst och oförskämdt men lyckligtvis mycket sällsynt sätt; hon stjälar nämligen bort hennes löständer. Lyckligtvis hoppas vi, att den allvarliga förmaning hon erhåller af sin mor, skall göra henne visare i framtiden. Samtalen mellan de båda flickorna bära alltigenom en äkta verklighetsprägel. Så tala och tänka 14-åringar. Vi tro, att deras tal om konfirmationen också är »äkta», men hvarför dylika samtal skola förekomma i en barnbok, det förstå vi ej, helst barren hvarken af Ettans mor eller Vikan få någon hjälp eller vägledning. Sådana samtal borde man i en bok delgifva mödrar och uppfostrarinnor, så att de i rättan tid kunde upplysa de unga om, hvad konfirmationstiden innebär och ej låta dem spekulera på egen hand. De unga på Hallnäs företaga många trefliga utfärder och upplefva många äfventyr.

Då förf. är i besittning af en klar och tydlig stil, kunna vi ej förstå hvarför hon tillgriper en sådan nödfallsutväg, som att oupphörligt kursivera ord, hvilkas vikt hon vill framhålla. Sådant verkar tröttande och nästan störande. Så kan man t. ex. på en sida finna 8 kursiverade ord. Och hvarför använder förf. så flitigt utropssatser inledda med »Åh». T. ex.: »Åh, som hon flög genom rummet! Åh, ett sådant spändt uttryck, som kom i hennes ansikte!» o. s. v.

Vi äro färdiga att tacka förf. som icke låtit illustrera sin bok, utan låter de unga själfva i sin fantasi bygga och befolka Hallnäs. Och förläggarna skulle vi vilja tacka för den enkla utstyrseln. Barn- och ungdomsböcker behöfva icke vara i stor elegant salongstoletti.

Lyckobarnet, berättelse af *T. von Heinz*. Från Tyskan af *Ebba Nordenadler*, f. Wester. Pris kart. 1,75, i klotb. 2,50.

Hvad vi för två år sedan yttrade om en likaledes från tyskan öfversatt bok för unga flickor, Ulli, det kunna vi här upprepa om »Lyckobarnet». Boken är skriven efter det vanliga tyska receptet för de böcker, som äro afsedda för unga flickor. Vi kunna också tillägga, att boken är ganska oskadlig, om den ock är ganska långträdig. — Lyckobarnet är en ung flicka, den goda och älskvärda Hildi. Hennes föräldrar äro fattiga, hvarför hon emottager anbudet om att uppfostras hos baron v. Schenks, tillsammans med den friherrliga familjens dotter, Nora. Denna Nora är obändig och stolt till lynnet, och först sedan Hildi en gång lyckats att rädda Noras lif, då hon i öfvermod kör ut på isen med häst och släde, bli de riktigt goda vänner. Hildi har vunnit en gammal stiftfrökens kärlek och bevägenhet genom sin uppmärksamhet och vänlighet mot den i lifvets skola hårdt pröfvade gamla kvinnan. Den gamla fröken testamenterar Hildi sin ej obetydliga förmögenhet. Både Hildi och Nora bli gifta efter åtskilliga pröfningar och motgångar, den förra med en officer, den senare med en landtbrukare. Allt slutar väl. Att boken

har något schablonmessigt kan ej nekas. För öfversättaren måtte »det värsta föret varit i portgången», ty i bokens början förekomma åtskilliga underliga meningar såsom t. ex. »bekymmer och sorger hade i förtid slitit af henne barnskorna» och »de utan gardiner försedda fönstren». Längre fram är intet att anmärka mot öfversättningen.

Den lille hertigen eller Richard den orädd af *Miss Yonge*. Öfversättning från engelskan. Pris 1,75.

Den lille hertigen är ingen ny bekantskap för svenska barn. Den har varit en mycket omtyckt läsning redan hos flere generationer ungdom. Redan 1864 utkom en öfversättning af E. M—g; det torde hufvudsakligen vara samma öfversättning, som ånyo framträder i en till det yttre prydligare dräkt. Den unge hertig Richard af Normandie är Gånge-Rolfs sonson. Vid 9 års ålder blef han faderlös, men skyddas och vårdas af sina älskade normander. Han råkar emellertid i fångenskap hos den franske konungen, men räddas af en trogen väpnare. Den lille Richard själf är modig, from och ädel. Som bekant torde vara, får han som man regera sitt älskade Normandie. Att rekommendera boken är öfverflödigt, då den redan är så väl känd.

Förf. låter Gånge-Rolf härstamma från Norge; vi veta ju, att nyare historieskrifvare med all sannolikhet leda hans ättartal tillbaka till Danmark. Berättelsens lokalfärg lider dock på intet vis häraf. Illustrationerna äro högst medelmåttiga och hade utan saknad kunnat utelämnas.

Lille Viggs äfventyr på julafton af *Viktor Rydberg*. Tredje upplagan. Illustrerad af *Ottilia Adelborg* Pris 2,50.

Viktor Rydberg och Lille Vigg äro namn som tala för sig själfva. Vi hafva här icke att yttra oss, vi hafva ingenting att tillägga, våra omdömen må här tystna. Lika välkommen som förr är den poesifyllda lilla julberättelsen, som nu åter framträder i ny dräkt, i stort format med ståtliga helsides-planscher. Viktor Rydberg lär hafva önskat, att illustrerandet skulle anförtros åt *Ottilia Adelborg*, och kort före skaldens död kunde några färdiga teckningar underställas hans gillande. De erhöllo det äfven i rikt mått, och han gladdes åt det riktiga uttryck af sagostämning, som i dessa bilder är så lyckligt funnet. Ett sådant vitsord gör ock vårt beröm öfverflödigt. Vi kunna blott lyckönska den älskvärda konstnärinnan till en ny framgång.

Klara Stjärna. Amerikansk berättelse. Fritt efter engelskan af *Ossian*. Pris 60 öre.

Då man har att anmäla en amerikansk berättelse, kan man nästan taga för gifvet, att man också har att anmärka åtskilliga öfverdrifter. Så är också förhållandet med denna. Den innehåller nog vissa saker, som ej äro fullt naturliga. Men detta oakadt är boken i all sin enkelhet särdeles tilltalande och äfven ganska originell.

En gammal lotskapten räddar vid ett skeppsbrott en liten flicka, hvilken han gifver namnet Klara Stjärna och uppfostrar som sitt eget barn på den ensliga klippö, där han i ett fyrbåkstorn har sitt hem. Den fromme gamle sjömannens själfuppoffrande kärlek till detta barn och barnets hängifvenhet för honom skildras mycket rörande.

Bland den stora mängd af barnberättelser, som i år utkommit, anse vi denna som en af de allra finaste och rekommendera den med nöje till både barn och ungdom.

Att boken äfven i Amerika väckt sympati framgår af det faktum, att den där sålts i 50,000 exemplar.

Ur Moster Lottas brefsamling af Hedda Anderson. Illustrerad. Pris inb. 1,75.

De unga läsare, hvilka redan gjort bekantskap med Rolf och hans kusiner, skola säkerligen vara Moster Lotta tack samma för att hon så väl samlat alla dessa bref. Härigenom få vi nu reda på kusinernas vidare öden och erhålla till slut, i en efterskrift, en redogörelse för hur »de ha det» femton år senare; härmed är den lilla berättelsecykeln afslutad.

Denna sista del är kanske icke fullt så tilltalande som de föregående; det förefaller stundom som om förf. icke så lätt och enkelt som förut, funnit motiven till händelserna. Barnens yttranden äro dock fortfarande lyckligt och ofta med en viss fyndig humor återgifna, i trots af de svårigheter, som bref-formen härvid erbjuder. Själftva titeln synes icke vara rätt väl funnen. En mosters brefsamling är betydligt mindre lockande än berättelser om sommarferier och nya kusiner.

Den lilla boken är vackert, nästan för vackert inbunden. Barn böra icke vänjas vid att fästa sig vid utsidan af en bok, och priset på densamma blifver onödigtvis fördyradt genom lyxen i bokbinderi-arbetet.

Folksagor och äfventyr af Svend Grundtvig. Pris 3 kr.

Utgifvaren af dessa sagor är en stor auktoritet på folkdiktningens område. Ett af hans arbeten, »Danmarks gamle folkeviser», anses ju för ett af de yppersta i sitt slag. Hans namn bör således vara en borgen både för äktheten af sagornas innehåll och lämpligheten af den form, hvilken de äro iklädda.

De berättelser, som förekomma i denna samling, äro rena folksagor, där den klyftiga torparpojken får prinsessan och halftva riket, under det att den dumme prinsen får draga sina färde med skammen, där gamla fula troll röfva bort unga, fagra prinsessor och kläda tappra prinsar och riddare i osjälige djurs skepelser, och där »den lede» själf i alla möjliga gestalter drifver sitt ofog och alltid till sist blir lurad på den själ, han trodde sig ha så säkert fast. Detta gamla välkända sagostoff har af en rik och liflig fantasi blifvit utsmyckadt med många röande och öfverraskande detaljer och sammansatt till en särdeles effektiv mosaikbild.

Som dessa sagor äro mycket rika på omväxlande detaljer och tämligen långa, torde de knappast passa för barn under 12 år.

Vinter- och sommarlif af *Hedvig Aurelius*. Med sex illustrationer af *Jenny Nyström-Stoopendaal*. Pris inb. 1,50.

Den lilla prydligt inbundna boken framträder utan allå anspråk, men torde komma att med bifall emottagas af de bland familjens små medlemmar, som äro jämnåriga med de flickor och gossar, hvilkas vinter- och sommarlif vi få vara med om. De ha för sig många roliga upptåg och lekar dessa sju små kusiner, de få göra så trefliga utfärder, de få så mycket godt att äta, och allt beskrifves just som det kunde gå till, hvar som helst i de svenska hemmen i staden och på landet.

Det är nog icke lätt att träffa rätta tonen i en sådan bok för barn i åldern af åtta till tio år. Förf. har dock i allmänhet lyckats att få stilen naturlig, utan pjosk och utan torrhet. I de inflåda sagorna och berättelserna röjer sig dock en viss ojämnhet och omkastningarna från imperfektum till presens för effektens höjande, äro här alls icke på sin plats. Ord sådana som t. ex. episoder och basiliskan borde hafva undvikits, och den gamla historien om landrättan och stadsrättan kunde hafva varit bättre berättad. Barn äro dock, som väl är, icke så kritiska, blott innehållet roar dem och lyckas väcka deras intresse, och detta blir antagligen här fallet. Kanske få de till nästa jul veta mera om de glada och snälla små vänner, hvilkas bekantskap de gjort i år. — Illustrationerna sluta sig till texten, men äro icke bland de bästa, som flutit ur den kända tecknarinnans flitiga ritstift.

Barnanöjen. Med text af *Carin Hammarsköld*. Pris 1 kr.

Vi hafva här åter en af dessa tyska barnböcker, hvilka hvarje år bjuda sig till gäster i våra svenska barnkamrar. Mottagandet beror mest på den svenska textens beskaffenhet. Att den tyska gäst, vi här presentera, blir mycket välkommen, taga vi alltså för afgjort, då Carin Hammarskölds nätta, lätta och lustiga rim ej gärna kunna föfela sitt mål att roa de små. Ja, till och med de stora kunna i sanning få sig ett godt skratt t. ex. åt gåsen, som efter att hafva iklädt sig en gentil dräkt, står och speglar sig, men som dock

»Trots sin möda denna dagen
riskerar att för gås bli tagen».

5—8 åriga småttingar torde dock allra bäst sentera dessa »barnanöjen».

Små trädgårdsmästare. Pris 1 krona. De små 8—10 åringarna få här en bilderbok, som i sin genre har ett viss värde därigenom, att den ganska goda rimmade texten gifver dem en riktigt bra liten lärokurs i blomsterodling och annan trädgårdsskötsel. Bilderna förefalla oss också något finare och bättre, än de bruka vara i böcker af detta slag.

Den näbbige Kicki af *Farbror John*. Pris 1 krona.

Farbror John bjuder här sina små vänner, 6—8 åriga gossar och flickor, på en lustig berättelse om en tuppsyckling, hvilken af ett par små barn blef iklädd soldatuniform och sedan utsläppt i världen. Tuppsycklingens öden och äfventyr under denna hans utflykt äro mycket lustigt både tecknade och beskrifna. Vi kunna också med glädje meddela, att både denna och flera böcker af samma slag äro i år bättre och starkare inbundna, än de pläga vara.

Människans egna kraft af *Samuel Smiles*. Svensk bearbetning af *G. Svederus*. Pris häft. 3,25, klotband 4,25.

Man kan utan öfverdrift säga, att bland de bästa böcker, som kunna sättas i händerna på den mognare ungdomen är Samuel Smiles »Self Help». Därför hälsa vi med nöje en god svensk bearbetning af densamma, som i år utkommit, och som innehåller ett för den svenska öfversättningen särskildt utarbetadt kapitel om: »Svenska stormän från fattiga hem».

Förf. söker att hos ungdomen väcka ihärdighet att öfvervinna svårigheter, förtroende till den egna kraftens förmåga att medels ärliga och ädla sträfvanden vinna framgång i världen, samt framför allt söker han visa att i kärleken till arbetet ligger hvarje människas väg till den sanna lyckan i denna värld. Förf. anför till stöd biografiska exempel från alla tider och länder. Hvarje varmhjärtad ung man eller kvinna måste känna sig väckt till eftertanke och manad till efterföljd vid läsningen om ädla och stora mäns lif.

Vi anbefalla på det varmaste denna bok som gifva åt ungdom öfver 17 år, ty icke allenast innehållet är mycket godt, utan formen är äfven tilldragande och underhållande.

Gnistor. Berättelser af *E. H. Schmidt*. Pris häftad 1 kr. kart. 1,25.

Små allvarliga tendensberättelser bruka väl ej i allmänhet anslå de unga. Men de här ifrågavarande »gnistorna» hafva verkligen så mycket eld och lif i sig, att de nog kunna värma och lifva äfven ungt folk, särskildt mera tänkande unga flickor.

De flesta af berättelserna handla om julen. Vi anse därför, att de lämpa sig särdeles bra till gemensam läsning under de instundande högtidskvällarna. En varmt kristlig men mycket frisk anda genomgår dem alla. Och de äro äfven utmärkt väl öfversatta från tyskan till vårt språk.

På lifvets väg. Af *F. B. Meyer*. Öfvers. af *V. Emanuelsson*. Pris 1 krona.

Strålar från korset. Af *F. B. Meyer*. Öfvers. af *V. Emanuelsson*. Pris 75 öre.

Ofvanstående tvenne böcker äro ej företrädesvis skrifna för de unga. Men vi kunna i alla fall på goda grunder rekommendera dem till sådana unga människor, som äro nog vakna och utvecklade för att på ett något djupare sätt känna behof af andlig näring.

Dessa uppbyggelseskrifter, såväl som de förut utkomna af denna varmhjärtade författare, äro enkla och praktiska samt mycket tilltalande genom den anda af värme och innerlighet, som genomgår dem alla.

Öfversättningen är gjord med mycken omsorg.

»**Mamma, tala om något roligt!**» Sagor och sannsagor. En liten axplockning på skilda områden, företagen af *Matilda Langlet*.
 Pris: häft. 2,25, kart. 2.50

Som författarinnan i sitt företal säger, är det ej så mycket en »barnbok som icke mer en bok för barnens mamma», hon här framlägger, för oss. Det blir en välkommen hjälp för mången mor att här, bland det rikliga innehållet, välja ut hvad som bäst lämpar sig för tillfället och för barnens smak och ålder. Här bjudas på många nätta och väl berättade drag ur djurens lif, små berättelser ur det verkliga lifvet samt många roliga sagor, tagna dels ur Grimms sagor, dels ur svenska och norska folksagor; naturligtvis många däraf gamla bekanta, men just därför så mycket kärare.

Vi tro att boken kommer att fylla ett ofta känt behof och önska den all den framgång, som den förtjänar. Några af de små rimmen och visorna i början kunde utan saknad ha utelämnats, då de äro alltför kända för att behöfva här upptagas. Berättelserna passa för barn från 6 — 10 år.

Lilla Blåga och andra sagor, berättade af Mamma själf. Svenskt original. Illustrerad. Pris 1,60.

I dessa sagor hafva vi älfvor och troll, den olydiga flickan och den snälla flickan, beskrifningar på julafton och midsommar och mycket som påminner om många andra berättelser, som man läst förut.

De äro nätt och ledigt berättade och torde vara lämpliga för 6 — 8-åringar.

Farbror Ottos berättelser om djuren af *J. P. Velander*. Illustrerad. Pris 1,60.

En samling vackra bilder af vilda djur samt många fåglar, hvilka helt visst skola mycket roa 5 å 6-åringar såväl som 7 å 9-åringarna, som själfva kunna läsa den nätt och ledigt skrifna texten. Utstyrelsen är vacker och vårdad, och boken blir säkert en omtyckt julklapp.

Bengts sagor om kungar och tomtar och troll och prinsessor. Berättade af *Anna Wahlenberg* och illustrerade af *Ottilia Adelborg*.
 Pris: 3 kr.

Den hunger och törst efter sagor, som nästan alla barn känna vid 7, 8, 9 års ålder, torde vara ett tydligt bevis för att barnens fantasi just vid denna tid behöfver näring.

En mycket god sak är det då, om man är i tillfälle att tillfredsställa denna hunger med en spis, som på en gång är välsmakande

och fullt oskadlig. En riktig godbit af detta slag äro de så roligt och väl berättade samt lika roligt och väl illustrerade, nylagade sagor, som här bjudas.

Redan innan barnen hunnit öppna boken, skola helt säkert de kostliga figurerna på permarna sätta deras skrattmuskler i full verksamhet. Och ej minskas deras fröjd, då de sedan få göra bekantskap med än flera, lika lustiga kungar, tomtar, troll och prinsessor, till exempel i sagan om pojken, som blef troll.

Äfven för något äldre barn torde denna sagbok vara af värde, då dessa måhända kunna fiska upp ett och annat af de guld-korn, som ligga dolda på sagans botten.

Vi önska hjärtligt, att många både större och mindre barn måtte finna denna roliga bok på sina jultbord.

Läsning för barn. Af *Carl* och *Knut Kastman*.

Förra samlingen. Pris 1,75.

Senare samlingen. Pris 1,50.

De tvenne framstående skolmän, hvilka utgifvit denna utmärkt goda samling af på en gång roande och instruktiva berättelser för barn, hafva väl egentligen tänkt sig den som läsebok i småskolan. Men vi se intet hinder för att den samtidigt kan få bereda nytta och nöje äfven åt andra små 8 — 10-åringar, som icke höra till småskolan.

De tvenne delar af boken, som vi här anmäla, innehålla tillsammans 256 små goda berättelser, de flesta mycket roliga och alla särdeles väl återgifna.

En mängd nätta illustrationer af *Jenny Nyström-Stoopendaal* förhöja bokens värde.

I Hvitavall. Visor och sagor af *Anna Roos* med illustrationer af *Stina*. I och II. Pris 2,50 för hvarje del.

I landet Hvitavall finnas sagor och visor. Vi önska, att många af våra svenska barn må få lustvandra till det landet och njuta af allt det goda, som där finnes. Det är länge sedan vi läst visor för små barn, så enkla, så roliga och likväl så fulla af äkta barnpoesi. Förf. har en lycklig förmåga att i hvad hon ser med sina ögon finna motiv till sina visor. Så skrifer hon en visa om fiskmäsen, som flyger öfver Norrström, om ett par dufvor, som sitta på Stockholms slott, om leran som ett par barn leka med o. s. v. Vi uppmana alla dem, som ej läst dessa förtjusande små bitar att med första bereda sig denna glädje — de kunna njutas af både gamla och unga.

Förutom visorna bjudas vi på en mängd sagor, där de små människobarnen färdas bland féer, alfer och andra hemlighetsfulla små varelser. Sagorna äro fina och originella och skilja sig från mängden af andra sagor bland annat däri, att de ofta tilldraga sig i någon svensk bygd, ofta Tjust. Mot sagorna skulle man kunna anmärka, att de delvis äro mer njutbara för de gamla än för barnen. Till flera af visorna finnes musik och »Stina» har försett boken med

nätta och vackra teckningar från det landet Hvitavall. De föräldrar, som äro måna om, att deras små barn redan från första början skola föras in i sådana böcker, hvilkas författare eger förmåga att väl behandla sitt modersmål, de skola glädjas öfver fröken Roos' barnböcker. Vi anbefalla boken åt barn under 12 år.

I syskonringen. Berättelse för barn och ungdom. Samlade och utgifna af *L. S.* Med illustrationer. Pris 1,50.

Friska och roande berättelser, handlande om duktiga pojkar, lustiga gamla sjömän, indianer, kineser, förtrollade prinsessor och mera sådant, som på ett mycket oskadligt sätt piggar upp barnens fantasi. En grundton af kristligt allvar går igenom alla berättelserna utan att på minsta vis göra dem pjällriga eller tunglästa. Boken kan med allt skäl rekommenderas som en mycket god läsning för barn öfver 10 år.

Fyra berättelser för barn. Af *E. S. K.*

Åt dem, som vilja glädja små barn med någon god liten bok till julen skulle vi vilja rekommendera detta arbete. De fyra små berättelser boken innehåller, hafva en mycket tydlig moralisk tendens och äro enkelt och bra berättade.

Ugglemors sagor upptecknade af *E. A.* Illustrerad. Pris 1,60.

Ugglemors sagor, som äro lätt och ledigt skrifna samt försedda med många och prydliga illustrationer kunna med allt skäl rekommenderas som en passande och rolig jullektyr för 7—9-åriga barn.

Lekar och påhitt. En bilderbok för småbarn med text af *J. C. von Hofsten.* Pris 1 kr.

Bilderboken röjer tydligen sitt utländska ursprung, framför allt den plansch, som föreställer en badort. För svenska barn äro badvagnarna en ovanlig syn, helst ingen förklaring förekommer i texten. Att boken likväl kommer att roa små barn, 6—8-åringar, därom äro vi öfvertygade.

Sagor af Gunilda Kolthoff. Med tio bilder i texten af *Ottilia Adelsborg.* Pris 1,25.

Man kan ibland med skäl tycka, att så många sagor blifvit skrifna, att det knappt skulle vara möjligt att hitta på någonting nytt i den vägen. Författarinnan har dock lyckats här gifva en samling särdeles nätta, väl berättade sagor, som hafva en viss friskhet och ursprunglig prägel. Stilen är god och värdad.

Åt barn från 9—12 år skola de nog skänka mycket nöje.

Barnens bilderbok n:o 3 och Barnens bilderbok n:o 4 af *L. S.* Pris för hvarje del 75 öre. Illustrerade.

Utaf Barnens bilderbok hafva i år utkommit häftena 3 och 4, som bjuda på ett omväxlande innehåll och en mängd illustrationer.

De flesta af dessa äro tydligen af engelskt ursprung, men passa dock bra till texten. Berättelserna äro roliga och lämpliga för 7—8-åringar.

Man torde dock kunna fråga, hvarför Abrahams och Isaks historia är intagen här, då troligen hvarje barn, som läser boken, redan känner till denna, en af de mest bekanta af de bibliska berättelserna. Äfven skulle vi vilja anmärka, att det är skada att oupphörligt lägga i barnens mun sådana uttryck som *dom*: »*dom* har inget landställe», samt »vi ska' ha' så *förtvifladt* muntert». Det finnes verkligen många barn, som uttrycka sig ledigt och naturligt utan att begagna dessa talesätt, och återigen för dem som tala så slarfvigt, kan det ej annat än vara skadligt att återfinna detta talesätt i tryck; de kunna ju lätt få det begreppet, att det är tillåtet att tala på ett sådant sätt.

Våra småttingar i hvardagslag är en af dessa nu för tiden så vanliga bilderböcker, hvilkas grannat kolorerade planscher förskrifva sig från utlandet, under det att texten är svensk. Bilderna äro visserligen hvarken originella eller konstnärliga, men dock behagliga och af det slag, som slår an på små barn i rikare hem, hvarjämte de korta verserna äro lättfattliga och oförargliga.

Den lille rit-konstnären. 50 blad med ritningar. Pris 1,50.

Dessa ritningar äro antagligen afsedda att begagnas som förebilder för mindre barn med håg för teckning, men redan det alltför lilla formatet gör dem härtill olämpliga. På de femtio bladen framställas alla möjliga föremål, stundom äfven omöjliga (se t. ex. möbelpanschens stolar), och dessutom äro de flesta, särskildt djurbilder och människohufvuden, mycket för svåra att utföra. Såsom ritbok torde den vara till hvarken nytta eller nöje.

Slarf-Kalle och hans lekkamrater. Pris 2 kr.

Slarf-Kalles lekkamrater äro: Pål Latmask, Frans Bråkmakare, Olle Klädfinger, Grin-Stina m. fl. Dessa rubriker meddela tillräckligt om innehållet. Boken är grannat utstyrd och är försedd med talrika illustrationer, hvilkas betydelse förklaras af en rimmad text. Verserna kunde och borde vara mera välljudande och korrekta, än hvad fallet är. Småttingar komma naturligtvis, oaktadt detta, att finna boken utomordentligt rolig.

Bland den för barnen till hvarje jul utkommande litteraturen hafva vi att omnämna **Onkel Adams Linnea** (pris 1,75) och **Lek-kamraten** (pris 1 kr. häftet). Af Linnea utkommer i år sista (sjette) boken. Då denna samling berättelser, sagor, små geografiska uppsatser m. m. äro af barnens föräldrar så väl kända, behöfva vi ej yttra oss om dem. Till den sista lilla uppsatsen »Mina svalor» finnes en fin och vacker teckning, föreställande den gamle onkeln själf i sin trädgård, talande till sina svalor. Han säger med denna bok farväl till sina läsare, de svenska barnen, som han så varmt älskade.

Lekkamraten (femtonde och sextonde boken) bjuder som vanligt på rika illustrationer och ett omväxlande innehåll för det billiga priset af 1 kr. Vi påpeka särskildt för de äldre barnen de goda

uppsatserna om »Jordens utvecklingshistoria» och »Konung Mycerini tronbestigning».

Vidare hafva vi de sedvanliga **jultidningarna**, hvilka redan äro gamla bekanta för föräldrar och barn. De äro sig lika både hvad illustrationer och text angår, och vi hafva hufvudsakligen endast godt att säga om dem. Vi inskränka oss till att uppräknas dem.

Barnens julrosor. Pris 1 kr.

Snöflingan. Pris 60 öre.

Jultomten. Praktupplaga. Pris 50 öre. Af denna praktupplaga finnas två separataftryck: Jultomten (pris 25 öre) och Tummeliten (pris 15 öre).

Julklappen. Pris 25 öre.

Nu går tåget! Pris 1 kr.

I granna tyska bilder med lustiga svenska rim äro här framställda små barn, hvilka i barnkammaren leka att de resa på järnväg. De små 5- å 6-åriga resenärernas jämnåriga blifva säkert mycket förnöjda, om de få denna granna bilderbok i julklapp.

Korn åt små fåglar. Kristlig barnkalender för 1896. 30:de årgången. Med tvenne originalteckningar af Jenny Nyström-Stoopen-daal. Säljes till förmån för stadsmissionens barnhem. Pris 1 kr.

Vi hafva allt skäl hoppas, att äfven denna 30:de årgång af barnens egen, goda, lilla kalender blir hälsad med samma glädje, som de 29 föregående årgångarna. Både text och teckningar i denna förefalla oss ännu värdefullare än vanligt, kanske till följd af att »kornen» tyckas vara afsedda för något större »fåglar» än förr.

»**Sjung med oss, Mamma!**» III saml. utgifven af A. T. Pris: 1,75.

Samma synnerligen fördelaktiga omdöme och samma hjärtliga rekommendation kan lämnas om denna nya samling, som om de föregående af denna förf., hvilken lyckats tillvinna sig varma sympatier inom hemmets värld.

* * *

Af Coopers romaner har **Cykeln om Skinnstrumpa** utkommit i 5 delar, samlade inom en kartong. Tillsammans kosta dessa utmärkt vackert inbundna böcker 16,25 för häftade exemplar är priset 9,75

Tyvärr har flera arbeten blifvit insända sedan Dagny redan är lagd i press, och vi måste därför inskränka oss att här anföra böckernas titlar. **Briggen Två bröder**, berättelse från indiska oceanen af *Richard Melander*, pris 2 kr. **I vilda vestern** af *Ludvig Anders*, pris 2 kr; **Präriefågeln** af *Charles Murray*, pris 2,25; **På spår bland indianer** af *Carl Cassau*, pris 1,75; **Under främmande ok** af *É. S. K.*, pris 2 kr. — Sådana välkända författarnamn som Cooper och R. Melander göra en särskild anmälan öfverflödig. De öfriga äro, med ett undantag, hos oss hittills okända inom ungdomslitteraturen. Cassau, Anders och Murray hafva alla skrifvit om Nordamerikas indianer, men deras böcker hafva, af ofvan anförda skäl, icke varit föremål för bokkomiténs granskning.

Årgången 1895

INNEHÅLL.

	Sid.
Till våra läsare!	3
Det nu gällande vigselformuläret	7
<i>Ellen Lundberg. f. Nyblom</i> , Mitt försvar. (Ur diktsamlingen »Lyriska stämningar», belönad med Svenska akademimens 2:dra pris.)	9
<i>M. Anholm</i> , Asiatiske interiörer. I. En nunna	10
<i>Hellen Lindgren</i> , Lille Eyolfs plats i Ibsens diktning	15
<i>Dixi</i> , En klenod	20
Något om sjukvården på landsbygden i Baden	24
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	26
Från skilda håll	27
*	
<i>Camilla Collet</i> †	29
<i>Hulda Lundin</i> , En efterskörd från Chicagoutställningen	30
<i>S—d</i> , Tre nya diktsamlingar	38
<i>M. C.</i> , Från 1895 års riksdag	44
<i>Gerda Meyerson</i> , Ett blad ur min dagbok	50
Litteratur: <i>F. Cbg.</i> , Säfve, Kurt & C:o. Berättelse af Rust Roest. <i>L.</i> <i>D—n</i> , Spillror och andra berättelser af Cecilia Bååth-Holmberg. <i>L.</i> <i>N.</i> , Sju Martyrer, berättelser från den husliga härden af René	56
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	63
Från skilda håll	63
*	
<i>Carl Lindhagen</i> , Kvinns valbarhet till ledamot i fattigvårdsstyrelse	67
<i>M. Anholm</i> , Asiatiske interiörer: II. I tartarstaden	76
<i>Ellen Whitlock</i> , Ursprungligt. Poem	82
<i>Fritz Rank</i> , Konsekvenser	83
<i>Hellen Lindgren</i> , Kvinnoidealet från fin-de-siècle-synpunkt. («Das Buch der Frauen», von Laura Marholm)	90
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	95
Från skilda håll	96
<i>Louise Otto-Peters</i> †	98
*	
Festskrift med anledning af Fredrika-Bremer-Förbundets tio-åriga verksamhet, utgifven af Dagnys redaktion;	
Fredrika Bremers porträtt.	
Autograf af <i>Fredrika Bremer</i> . (Ur ett bref till P. Böklin.)	
Fru S. L—d Adlersparres porträtt.	
<i>Esselde</i> , Ur ett bref till en vän	99
<i>Hans Hildebrand</i> , Fredrika-Bremer-Förbundets första årtionde	102
Fredrika-Bremer-Förbundets byrå och komitéer	112
<i>Selma Lagerlöf</i> , Margareta Fredkulla. Dikt	140
<i>Emil Svensén</i> , Kvinnofrågan och den sociala frågan	153
<i>Sigröd Leijonhufvud</i> , Stjärnor. Dikt	167
<i>Ellen Fries</i> , Några blad ur svenska kvinnans historia under sjuttonhundratalet	169

<i>Maria Cederschiöld</i> , Reformarbetet i kvinnolagstiftningen 1885—1895	189
Förteckning öfver medlemmarna i Fredrika-Bremer-Förbundets styrelser och komitéer	199
Fredrika-Bremer-Förbundets ombud	203
Medlemsförteckning	205
Stadgar för Fredrika-Bremer-Förbundet	222

*

S. L—d Adlersparre. In memoriam †:

a) Förord	225
b) Barndoms- och ungdomsår af <i>S—d</i>	227
c) Utvecklingsår—Samarbete af <i>R. O—a</i>	231
d) Vidgad verksamhet af <i>E. A—d</i>	245
e) Efterskrift af <i>S—d</i>	254
<i>Sigrid Leijonhufvud</i> , Viktor Rydberg. Dikt.....	260
<i>Lilly Engström</i> , Mina Forsell †	261
Ett besök i kvinnornas utställning i Köpenhamn	266
Meddelande från Fredrika-Bremer-Förbundet	268
Från skilda håll	270

*

<i>Eva Fryxell</i> , Evolution och erotik. Reflexioner med anledning af Henry Drummonds verk »Människans utveckling»	271
<i>Amanda Kerfstedt</i> , Bara tre små veck	280
Litteratur: <i>Hellen Lindgren</i> , En roman om förste konsulin; Fru guver- nören af Paris af M. Mallin; Tysta djup af Anna Roos	285
Kvinnobildningen inför Kongl. Maj:t	291
En arbetarskefest	294
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	296
Från skilda håll	297

*

<i>Eugène Schwartz</i> , Huslig ekonomi såsom skolämne	301
<i>A. H.</i> , Svenska kvinnan inom de bildande konsterna	305
<i>Jenny Osterman</i> , Klippta vingar	313
Litterära notiser.....	321
Pensionsfond för sjuksköterskor	323
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	324
Böcker för barn och ungdom julen 1895. Från Fredrika-Bremer- Förbundets bokkomité	326

Nya böcker till Julen 1895.

Från Fosterlands-Stiftelsens Förlags Expedition.

Stycken ur Davids Psalmer, melodier för en eller flera röster med accompagnement af pianoforte eller orgelharmonium af *Joel Blomquist*. Första häftet 75 öre. Hela arbetet utkommer i 10 häften. Subskription mottages hos alla Bokhandlare.

i aftonens frid. Andliga sånger af *A. S-g*. Musik med text. Andra samlingen. 2 kr.

Några tilldragelser ur Baron Hans Henry von Essens lefnad. Meddelade af honom sjelf. 4:e och sista häftet 1 kr. Hela arbetet inbundet i fint och vackert band 5 kronor. Lösa permar till arbetet finnas hos alla Bokhandlare å 75 öre.

Frideborg. Folkkalender för 1896 af *P. Wadström*, med 7 porträtt och 32 teckningar samt bidrag af flere författare. Kart. 1 kr. klothb. 1: 75.

Varde ljus! Illustrerad missionskalender för 1896 af *Docenten Ad. Kolmodin* med bidrag af flere författare. Häft. 75 öre, kart. 1 kr.

Allt eller intet. Svenskt original af *Runa*. Häft. 1: 25. Detta arbete, hvarmed en ny signatur första gången framträder, utmärker sig genom en djupt kristlig anda och en vaken blick på det verkliga lifvet. Hjältinnan är en sjuksköterska. Berättelsen håller intresset spändt från början till slutet.

Gnistor. Berättelser af *H. Schmidt*. Häft. 1 kr., kart. 1: 25. Berättelserna äro af framstående värde, stilen är ypperlig.

Ur svenska folklifvet. Berättelser af *H. K.* Tredje häftet 50 öre. — Dessa berättelser äro naturtrogna bilder ur lifvet, intressanta och framförallt lärorika.

Våra högtider af *Emil Frommel*. Häft. 1: 50, klothb. 2: 50. — »Man mötes ständigt under läsningen af denna bok af fina iakttagelser, af nya anslående synpunkter, som kasta ett öfverraskande ljus öfver de heliga tilldragelserna. Vi uppmana alla stilla andar att göra bekantskap med detta sköna arbete.»

Trosvitnen i Gamla Testamentet. Skildringar och betraktelser af kontr. prosten *Fr. Sandberg*. V. Åker. Första häft. 60 öre. Arbetet utkommer kompl. i 5 häften med band före julen i år.

De kristnas lefvande hopp, eller trons blickar in i det tillkommande lifvet. Till tröst och uppmuntran för medvandrare till hemmet där ofvan af *L. L. Müller*. Öfversatt från 5:e tyska upplagan. Häft. 75 öre, inb. 1 kr.

Bibliotek för de unga. 6 nya häften:

N:r 70. *Penningar och lycka*. 10 öre.

71. *Herdegossen*, som blef läkare. 25 ö.

72. *Esters Julafton* af *Ottilie Wüdermuth*. 15 öre.

73. *Befrielsen*. Berättelse från drottning Johannas af Navarra dagar. 25 öre.

74. *Sen lycka*. 25 öre.

75. *Fader vår* af *M. Roos*. 10 öre.

Lilla Barnbiblioteket. Berättelser för barn samlade af *E. S. K.* Sex häften med illustrationer i vackert omslag å 10 öre hvardera.

Ur lifvet. Berättelser för hemmet och söndagsskolan, samlade af *L. S.* Andra serien, innehållande 8 små böcker i fina färgtrycksomslag. Hela ser. 1 kr.

Den föregående serien blef förra året med stor förtjusning mottagen af de små. Vi äro förvissade, att äfven denna serie skall omfattas med samma intresse för såväl dess goda innehåll som dess utsökt fina utstyrelse.

Barnens Bilderbok, 3:de och 4:de boken, med utsökt fina illustrationer och ett för de små afpassadt, godt och lärorikt innehåll af *L. S.* Pris 75 öre för hvar.

Af denna barnbok utkommo i fjol första och andra häftena, hvarpå nu följa tredje och fjärde. Berättelserna äro hämtade ur verkliga lifvet och vilja, på samma gång de i ord och bild bereda barnen en roande sysselsättning, äfven inskräpa någon nyttig lärdom.

Bilderböcker för barn:

Vårblommor, med verser af *L. L.* 30 öre

Ur barnavärlden d:o *L. L.* 30 öre

Berättelser för barnkammaren med verser af *L. L.* 40 öre.

Sommarlif på Blomgård med verser af *L. L.* 75 öre.

Sommarkvarter i skogen med verser af *L. S.* 1: 25.

Barnens Tidning och *Barnens Vän* för 1895, inbundna i vackra band å 2 kr.

Barnens Tidnings julnummer för 1895. 15 ö

FREJA-MAGASINET

C. E. Lagerström

18 Humlegårdsgatan 18

18 Götgatan 18

29 Drottninggatan 29.

Höst- och Vinterunderkläder.

Doktor Lahmanns Reform-Bomulls-Underkläder

för herrar, damer och barn.

hafva under de senare åren vunnit stor efterfrågan och rekommenderas af Herrar Läkare.
OBS! Priskuranter och kvalitétprofver sändas på begäran.

S. Berendt J:or & C:o, 24 Drottninggatan 24.

Wimans Fotogénkamin i ny, prydlig utstyrsel,

synnerligt omtyckt, nyttig i nästan alla hem, hög värmeffekt och den allra lättaste skötsel.

Fullkomligt osfri, hvarföre ingen afledning behöfves; men man kan här afleda gaserna, om man så vill, utan förlust i värme!

Pris: 20 kr. Fotogénåtgång 1 à 1½ öre i timmen.

OBS! Kaminen är ock en särdeles lämplig namnsdagsgåfva, julklapp eller dylikt i fall der den behöfs! — Användbar alla årstider!

Ses i verksamhet i utställningsfönstret **9 Låstmakaregatan.**

Rikstel 11 12.

E. A. WIMAN.

Allm. tel. 73 56.

VÄFGARNER

af Bomull, Linne (Almedahls) och Ylle, största sorterade lager, till de lägsta priser i

AXEL HINDERSONS

Garnbod: Hötorget 13. — Filial: Götgatan 18.

Priskurant sändes på begäran.

Läderplastik.

Alla slags verktyg för läderplastik säljas billigast hos

PER FROM, Stockholm,

54 Mästersamuelsgatan 54.

OBS! Saxar, knifvar och skridskor slipas.

AKTA
COLLODIN.

Tillförlitligaste

och af Tusentals

personer

bepröfvadt medel

mot liktornar,

vårtor, hudhårdnad

och nageltrång.

Obs. alltid denna inregistrerade etikett som garanti för varans äkthet.

INTYG:

Undertecknade, som användt Herr Axel Litströms Colloidin mot liktornar och kylknölar, ha funnit medlet fullt motsvara sitt ändamål, och kunna det därför hos enhvar till det bästa rekommendera. Amål den 3 maj 1886.

I. G. Geijer. A. Ljungberg, Rådman.

Undertecknad, som varit besvärad af en mängd vårtor, har genom användandet af »Colloidin» från Apotekaren Herr Axel Litström i Falun, blifvit från dem helt och hållet befriad; hvarföre jag omnämnda medel hos enhvar till det bästa rekommenderar.

Motala & Nykyrke d. 27 aug. 1886. August Axén, Handlande.

Säljes hos Parfym- och Bokhandlare i flaskor å **60 öre** och **1 krona.**
Franko mot **1 kr. 20 öre.**

AXEL LITSTRÖM, Falun.

Till Fredrika-Bremer-Förbundet insänd periodisk litteratur:

Nordisk tidskrift, n:r 1—6; — Statistisk tidskrift, n:r 1; — Svensk tidskrift, 1894 n:r 9, 10; 1895 n:r 1—8; — Tidskrift för kristlig tro och bildning, n:r 6; — Kyrklig tidskrift, n:r 1—10; — Läsnings för hemmet, n:r 1—5; — De svenska landsmälen n:r 51, 52, — Läsnings för folket, n:r 2—3; — Pedagogisk tidskrift, 1894, n:r 12, 1895, n:r 1—11; — Svensk läraretidning, n:r 4—50; — Verdandi, n:r 1—4; — Slöjdundervisningsbladet, n:r 2—10. — Hemåt, n:r 2—10; — Månadsblad för K. F. U. M., n:r 1—3, 6—12; — Förbundet, n:r 1—5; — Helsovänner, n:r 1—23; — Jordmodern, n:r 1—12; — Sedlighetsvännen, 1894 n:r 1, 2; 1895 n:r 1, 2; — Nya bokhandelstidningen, n:r 3—49; — Svensk bokhandelstidning, n:r 3—49; — Svensk musiktidning, n:r 3—19; — Skogvaktaren, n:r 2—4; — Nya kyrkans tidning, n:r 1—11; — Idun, n:r 3—48; — Kamraten, n:r 1—23; — Folkskolans barntidning, n:r 3—39; — Linnéa, n:r 1—17; — Finsk tidskrift, n:r 1—11; — Nutid, n:r 1—11; — Nylände, n:r 2—22; — Moral, n:r 1—6; — Kvinden og Samfundet, n:r 1—11; — Udstillingstidende, n:r 1—21, 6 a—9 d; — Deutsche Hausfrauenzeitung, n:r 3—5, 10—12, 14—49; — Neue Bahnen n:r 2—23; — Die Frauenbewegung, n:r 1—23; — Blätter des Badischen Frauenvereines, n:r 1—23; — The English Woman's Review, n:r 1—4; — Lend a Hand, vol. XIV: n:r 1—6, vol. XV: n:r 1—5; — The Nursing Record n:r 356, 358—360, 362, 363, 365, 366, 368—379, 381—401; — The Nurse's Journal n:r 20; — The Review of Reviews, n:r 4—11; — The Woman's Journal, n:r 1—47; — La Femme, n:r 2—23; — Zenské Listy, 1894: n:r 8—12; 1895: n:r 1—7; — La Revue féministe n:r 1—5.

BIKUPAN

21 Klara bergsgatan 21

Försäljningsmagasin för Fruntimmersarbeten,

såsom:

*Väfnader, Nationaldrägter, Träsniderier,
Vadstena Spetsar, Broderier, Stickade och Virkade
arbeten, Barnkläder, Dekorationsartiklar, Dockor,
Leksaker m. m.*

Utstyrslar och alla slags Fruntimmersarbeten förfärdigas.

Märkning verkställes.

Rekvitioner från landsorten expedieras skyndsamt.

Utmärkt arbete! Billiga priser! Förtjänsten sömmerskans

Allm. tel. 64 91.

Fysiologiska skodon

för damer, herrar och barn

tillverkas hos undertecknad till moderata priser.

Personer som hafva ömtåliga eller förstörda fötter, kunna hos mig få skodon, som passa väl och äro bekväma att gå med.

C NILSSON, Drottninggatan 100.

Allm. T. 55 32

Allm. T. 55 32

August Bergin & Co

Magasin för Speglar & Tafvelramar

STOCKHOLM

22 Lilla Vattugatan 22

Allm. Telefon 51 79.

Herrar och Damer.

Beställningar och reparationer emottagas af finare skodon.

Specialité: Herrskodon.

Kasta ej bort felaktiga gummi galoscher, utan låt laga dem efter den välkända ryska metoden, som åstadkommer samma styrka och utseende som nya! Omlackering 10 å 15 öre paret. 12 Floragatan. Ernst Ågren.

Annonser för DAGNY

upptagas af

fröken Ingeborg Bergström, 31 Östermalmsg., f. d. 28.

Sparsamma Fruar!

Ull och Stickylle emottages till spånad af all slags garn, väfnad af tyger för såväl hand som maskin, Schalar, Filtar, Plaids, Doffel, Kläden till herrkostymer m. m.

OBS!

Gardiner i formordiska färger och mönster väfvas af såväl rent ullgarn som trasgarn. Mattor väfvas. All slags färgning och kemisk tvätt, beredning och präsning verkställes. Goda varor! Billigaste priser! Reel behandling! HILDUR ANDERSSON, Rikstel. 163. Allm. Telefon 76 53. 12 Hötorget 12, ingång från Örtorgsgatan. Stockholm

HILDUR ANDERSSON,

12 Hötorget 12, ingång från Örtorgsgatan. Stockholm

Anmälan.

Dagny börjar med 1896 sin 11:te årgång. Dess hufvuduppgift skall fortfarande vara att upptaga till behandling sådana frågor, som beröra kvinnans intressen. Största uppmärksamhet skall dessutom som tillförene ägnas åt de företeelser inom litteraturen, som med dessa frågor äga något sammanhang. Kortare berättelser, poem, biografiska och historiska utkast, öfversikter m. m. skola allt framgent i riklig mängd i tidskriften inflyta.

Dagny redigeras under år 1896 af fröken Lotten Dahlgren jämte en af Fredrika-Bremer-Förbundet utsedd Redaktionskomité, till hvilken, under Förbundets adress, alla meddelanden rörande tidskriften böra ställas.

Dagny utkommer med åtta häften om två tryckark.

Priset för hel årgång blir fortfarande:

För medlemmar af Förbundet kr. 2,50.

För icke medlemmar » 4,00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå till ett pris af 60 öre för enkelhäfte.

Barnängens Patenterade Mjölktvål.

(Patent nr 2290.)

Redan i äldsta tider var mjölken uppskattad som ett framstående toalettmiddel till hudens förskönande, och nutida mejerskors fina hy och vackra händer utgöra talande bevis på medlets förträfflighet.

Barnängens Mjölktvål är efter en patenterad metod direkt framställd från naturlig mjölk, hvidan densamma ovillkorligen gör hyn och huden *hvit, vacker och smidig*, hvarom en och hvar kan öfvertyga sig genom någon tidsdaglig användning.

Obs. I följd af patentet kan ingen mer än vi framställa denna tvål.

Obs. Etiketterna (med björnstämpeln och *Barnängens* namn) äro inregistrerade.

Barnängens Tekniska Fabrik, H. Maj:t Konungens Hofleverantör, Stockholm.